

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Uj spekulatörvény készül

A nemzetgazdasági miniszter az árdragítás és az áruhalmozás megelőzése végett lényegesen újja akarja dolgozni a másfélévtizedes „spekula” törvényt. Az előzetes bejelentés szerint az újítás legfőbb célja a zavartalan áruellátás biztosítása a gazdasági viszonyok alakulása esetére is. Ezt a célt az előzetes közmegelegedés kíséri. Elismerése ez annak, hogy árdragítás csak akkor lehetséges, ha az áruelosztás nem működik szabályosan. Ahol áruhiány van, ahol az egyébként elegendő mennyiségben található, de előtlen egyenlőtlenséggel hozzáférhető áru jó elosztása nincs biztosítva, csak ott lehetséges árdragítás.

Az árak drágulása: az egészen más valami. Mezőgazdasági államban a leghatározottabb öröm és kétségtelen gazdasági haszon, ha a világi piac árak emelkednek, noha ez az emelkedés a belfogyasztás árát is felhajtja, amíg mesterséges korlátozás nem áll be. Az ipari cikkeknel is természetesen az árak emelkedése ott, ahol külföldről behozott, drágult nyersanyaggal kell dolgozni. És elkerülhetetlen akkor is, ha az élet általános drágulása folytán a munkabérek és egyéb gyártási költségek növekednek. Ez az ár-emelkedés azonban nem árdragítás.

Árdragítási törvényünk kétségtelenül sok módosításra szorul. Túlságosan merev törvény ma az 1923. évi. Túlságosan adminisztratív és bünyűgi szempontokra volt felépítve és a gazdasági élet lehetőségeire kevesebb gondot fordított. A gazdasági élet meglepetés nélkül veszi tehát tudomásul, hogy új törvény készül. És ha ez úgy, ahogy az előzetes információk szólnak, az áru beszerzésnél és az áruelosztás rendszeres biztosításánál fogja meg a kérdést, akkor majdnem egészen közömbös, hogy a tervezet az eddigi is súlyos büntetéseket sokszorosan súlyosabbakkal fogja pótolni.

Maga a kormánytervezet állapítja meg az információk szerint, hogy a kereskedelem újszerűsége a teljességében távol áll a spekulatív bűncselekményeitől és elenyésző kis töredék, rendszerint egészen komolytalan elemek közt akadt csak árdragító, vagy áruhalmozó.

Az árak változó viszonyok között természetesen változnak. Az árellenőrző törvények teljes értékű szolgálatot tesznek akkor, ha az árak és annak az árát biztosítják a termelőhelytől kezdve. A tervezetről szóló első információkat ezért az alap gondolatért fogadják bizakodással. Ha ebben a szellemben valósul meg a törvény, akkor annak a büntető része papírtörvény fog maradni, mert alig fog komoly eset akadni, ahol a végrehajtása szükségessé válik.

Meg lehet állapítani a tervezetről szóló információkkal azonosan, hogy a kereskedők általában eladni és nem raktározni akarták eddig is, ezután is az árúkat és sokszor igen nehéz viszonyok között is betartották a törvényes korlátokat. Kétségtelen máris, hogy a nyersanyagbehozatal nemzetközi korlátozottságai folytán és az anyagok nagy részének katonai célokra való lefoglaltsága folytán az ipari termelésnél máris érezhető árreltolódások. Ennek dacára a kereskedők a raktáron lévő árúkat örömmel árúsítják a rájuk kötelező régi árakon, csak jelentkezzék ezekre vevő. Ma általános a keserű panasz, hogy a legjobb kereskedő cégek is pénzügyi nehézségekkel küzdenek azért, mert a vásárlás annyira lecsökkent, hogy a napi költségek kis része sem folyik be. A vevő-közönségre valósággal üzlet volna ma vásárolni, a meglévő áruból, mielőtt a kereskedő által most már a gyáraktól csak készpénzért és drágán árakon beszerezhető új áru lesz csak a raktáron.

Ha a tervezetből úgy lesz törvény, amint az előzetes információk szólnak, hogy hosszú évek tapasztalatait értékesítve, nem a büntető oldal-

ról fogja meg csak a kérdést, hanem pozitív építő-cselekedet s a termelés és a kereskedelmi forgalombahozás végigvitt megszervezése lesz és ha következetesen keresztül viszi a törvényt azt az elgondolást, hogy a gazdasági szakszervek elbírálása alá kerül annak a megállapítása, árdragító cselekmény forog-e fenn, s van-e áruhalmozás: akkor úgy a fogyasztók, mint a kereskedők és a termelők egyformán nyugalommal veszik tudomásul a legszigorúbb büntető rendelkezéseket is.

Minden esetre alkalom volna most a törvény új alapokra fektetése arra, hogy megfontolás tárgyává tétessék az árszámításnak az eddigi módja, amely a beszerzési árhoz és a raktárban szállításig felmerült költségek ehhez hozzáadott összegéhez a nagykereskedelemben 10, a detailkereskedelemben 20 százalék haszon számítását engedélyezte. A gazdasági kutatás sokszorosan

kimutatta, hogy ez a módszer túl merev és nem vezet megnyugtató eredményekre. A kereskedelem üzleti rezsije nem egységes. Bizonyos áruk-nál több, másoknál kevesebb. A haszontétel pedig csak abban a részében haszon, amely a rezsi-eket meghaladja. Ahhoz tehát, hogy helyes eredmény jöjjön ki, a rezsi-telek megállapítása szükséges. Ezek nagyjából pontosan meg is állapíthatók a szakmák átlaga és a helyi viszonyok szerint. A rezsi-költségek beszedése után lehet csak szó arról, hogy mennyi haszonra dolgoz-zék az eladó. És ha az új törvény erre az alap-ra helyezkednék, akkor semmi nehézsége nem volna annak, hogy a haszontétel, a most már igazi haszontétel, az idők szükségleteihez szab-sék, jó időkben megfelelően jobb, kritikus idők-ben az együttuszzenvedés elve alapján megfelelő mértékig csekélyebb is lehessen.

A kamarák és a szakszervezetek feladata a tervek szerint a jövő hét végén már a törvény-előkészítő bizottság felülvizsgálata alá kerülendő tervezet jelen stádiumában a minisztériumnál megfelelő javaslatokkal közbenjárni.

A Pravda nyilvánosságra hozta Oroszország követeléseit

Varsó és Lemberg tartják magukat

Tüzérségi harc a Mosel-vidéken

A vezérválasztó birodalmi tanács megalakul

A Bremen északtengeri orosz kikötőbe futott

Keleti harctér

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A német haderők főparancsnoksága jelenti szeptember tizenegyedikéről: A német keleti hadsereg déli szárnya átlépte a Lemberg—lublini országot. A Kutno körül bekerített lengyel erők csütörtökön újból megkísérelték, hogy áttörjenek dél-kelet felé, de a támadásukat meghiúsult. A Víz-tulától keletre a német csapatok északkelet és délkelet felől közelednek Varsó felé.

Lengyel jelentések:

MIT VESZTETTEK EDDIG A NÉMETEK?
Varsóból jelentik: (Radiopress.) A Lengyel Távirati Iroda hivatalos közleménye szerint a szeptember 12-ig végzett számítások alapján kimutatható, hogy eddig az időpontig 13 ezer német sebesülten hadifoglyot ejtettek a lengyel csapatok, 48 ágyút, 170 harci-kocsit és 1000 gépkocsit zsákmányoltak. A németek a légi-harcok során 288 repülőgépet vesztek.

A LEMBERG ELLENI TAMADÁST VISSZAVERTÉK

Varsóból jelentik: (Radiopress.) A Lengyel Távirati Iroda lengyel jelentése szerint a német csapatok tegnapi Lemberg irányában több támadást kezdtek, azonban a lengyelek visszaverték őket. A németek 10 harci-kocsit, egy páncélos gépkocsit és 11 motor-kocsit hagytak hátra. A

lengyel tüzérség több német repülőgépet lelőtt, számuk még ismeretlen. A lengyel közlemény megjegyzi, hogy a polgári lakosság is hősiesség magatartást tanúsított a harcok során.

HELYI SIKEREKET JELENTENEK A LENGYELEK

Varsóból jelentik: (Rador.) A PAT ügynökség közli a lengyel hadvezetőség szeptember 14-én kiadott jelentését: Csütörtökön a német repülő-ek tovább folytatták bombázó tevékenységüket, Dubno, Vlodzimers és Radzivilov nyílt városokat bombá-kkal árasztották el. A lengyel légi-rajok Ravaruska—Dubica környékén bombázták az ellenséges oszlo-ponkat. Itt két német repülőgépet lelőttek. Északon az ellenség benyomult a Narew-Biebrza folyók kö-zötti szakaszra. Bielovietől nyugatra a nagy er-dőségekben a lengyel csapatok ellenállnak a néme-tek elszánt támadásának. A Bug folyó mentén az ellenség páncélos egységeinek támadását a lengye-lek visszaverték. Lemberg—Kalls környékén a lengye-kek megsemmisítettek egy német ezredet és egy páncélos oszlopot. Lemberg városát a német pán-célos egység és a nehéz tüzérség ismét lőtte. A német repülő-ek bombákat dobáltak le. A lengyel hadseregnek sikerült a támadást visszaverni. Tíz tankot és több páncélos autót zsákmányoltak a lengye-kek. Lemberg környékén a légharctól ágyúk több német bombavető gépet lelőttek.

Varsó ostroma

Varsóból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelenti, hogy a lengyel főváros védelmi parancsnoksága szeptember 14-én, este 11 óra-kor közleményt hozott nyilvánosságra, amely szer-int Varsó környékén előrsők csatároztak. A

német támadásokat visszaverték, elsősorban a gyalogság és a gépjárművek erőlyes latbavete-sével. Egy német harci-kocsi kigyulladt, egy pán-célos gépkocsit és egy légharctól ágyút zsák-mányoltak, az ellenség jelentős veszteségeket

szenvedett — állapítja meg a lengyel jelentés, sok német halott és sebesült maradt a csatáren. Az éjszaka folyamán több munkásházat felgyújtottak a Prága külvárosban az ellenség bombái. A németek bombázták a Prága negyed-

ben lévő kórházat is, egy másik bomba pedig a pápai nunciusz palotájára esett. A német repülőgépek általában csak felderítő repülésekre szorítottak.

A lengyelországi diplomáták székhelyét bombázták a németek

Lembergől jelentik: (Rador.) A PAT iroda jelenti: A holland kormány, amely Németország érdekeit képviseli, Lengyelországban diplomáciai uton tiltakozott a német kormánytól és felhívta figyelmét arra, hogy a német repülők

Kremencec nyílt várost bombázták.

Kremencecben katonai objektumok nincsenek és itt csak a lengyelországi diplomáták tartózkodnak. A lengyel kormány egyetlen tagja sem lakik Kremencecben. Maga a város négy kilométernyi távolságban van a vasutállomástól és ennek ellenére Kremencec tegnap a német repülők kiadásán bombázták. Ennek következtében

14 polgári személy meghalt és igen sokan megsebesültek.

A PAT ügynökség jelentése szerint eddig még nem lehetett megállapítani, hogy a diplomáták közül van-e áldozat.

A LENGYEL FOGLYOKAT VÉGIG VISZIK A NÉMET VÁROSOKON?

Lembergől jelentik: (Rador.) A német terüetről érkező menekültek elmondották, hogy a német sebesülteket lehetőleg elkülönített helyekre szállítják. A sebesülteknek a vasutakból való leemlése csak éjjel történik. Ezzel szemben sok len-

gyel hadifoglyot különböző német városokon keresztül visznek, hogy a német nép erkölcsi erejét fokozzák.

NÉPCSERÉRE VONATKOZÓ NÉMET AJÁNLAT

Berlinből jelentik: (Rador.) A DNB jelenti: Tekintettel arra a nagyszámú kényszer áttelepítésre, amelyet lengyel részről a németek által elfoglalt területek német lakosságával szemben alkalmaztak, a német kormány felkérte a berlini svéd követséget, javasolja a lengyel kormánynak az áttelepített németek kicserélését azokkal a lengyel nacionalistákkal, akiket a birodalmi csapatok elfogtak. A svéd követség később közölte a német kormánnyal, hogy a lengyel kormány visszautasítja a javaslatot

DANZIG ISMÉT BEKAPCSOLÓDIK A FORGALOMBA

Danzigból jelentik: (Dunaposta.) Illetékes helyen közlik, hogy számolni lehet egyfelől Danzig és a Keletporoszország közötti vasutforgalom megindulásával, másfelől a Keletporoszország és a birodalom nyugati része közötti forgalom újra felvételével.

Angol lapok szerint Oroszország rövidesen fellép Lengyelország ellen

Londonból jelentik: (Radiopress.) A reggeli angol lapok nagy figyelmet szentelnek Szovjet-Oroszország magatartásának. Az újabb eseményekkel kapcsolatos Lengyelországellenes orosz magatartásból Londonban arra következtetnek, hogy

Szovjet-Oroszország nemsokára beavatkozik Németország oldalán a keleti hadjáratba és főleg pedig az osztozásba.

Mindez azonban csak feltevés, amely az utolsó 48 óra eseményeiből és a helyzet alakulásából ítélhető meg. A péntek reggeli angol lapok közül a Manchester Guardian idézi a Pravda című moszkvai lap cikkét, amely

éles támadást intéz Lengyelország ellen és a cikk alig leplezett Lengyelország ellenes követelésekről ír.

Valószínűvé teszi ez a cikk azt a feltevést, hogy

az oroszok birtokba kívánják venni Lengyelország keleti határait. Eszerint

Lengyelország felosztását már bizonyára megtárgyalták Moszkvában és Berlinben.

A Daily Herald szintén Oroszország lengyelelles hadjáratáról ír. A cikk szerint az orosz lapok lengyelelles támadásai feltűnően hasonlítanak azokhoz a támadásokhoz, amelyeket annak idején a német sajtó intézett előbb Csehszlovákia, majd pedig Lengyelország ellen. — A News Chronicle koppenhágai tudósítója úgy tudja, hogy a német—oros megegyezés úgy szól, hogy az esetben, ha Németország megtöri a lengyel ellenállást, akkor

Szovjet-Oroszország megszállja Lengyelországnak azt a részét, amely Fehér-Oroszország volt és amely a régi Oroszországnak 1918-ban volt a határa.

Nyugati harctér

Tüzérségi ellenállást fejtenek ki a németek

Párisból jelentik: (Radiopress.) A francia sajtó most már bővebb részletességgel kezd írni a nyugati arcvonalon folyó hadműveletekről. Ismerteti az eddig lefolyt harcokat és kiemeli, hogy francia területen eddig nem voltak harcok.

A keleti arcvonal helyzetét a francia lapok zavarosnak ítélik

és úgy tudják, hogy Varsó vidékén még mindig elkeseredett harcok folynak.

A Havas ügynökség a következőket jelenti: Az utóbbi napok hadműveletei lehetővé tették, hogy a szeptember 10-én kiadott hivatalos jelentésben feltüntetett és vitássá vált területek birtoklását a francia csapatok végleg biztosítsák. Azonban a francia csapatok ezenkívül is tovább vonultak előre ezen a vidéken. Első vonalaink a német tüzérség ellenállása ellenére is kedvező helyzetbe kerültek.

Offenzíva indult meg a Mosel mentén

Luxemburgból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelenti, hogy tegnap délután 4 órakerül a franciák a Mosel mentén, Sengen községgel szemben, Perl közelében offenzívát kezdtek, amelyet harci kocsik és nehéz tüzérség támogatott. Látni lehetett a harci kocsikat, amikor a terepet tisztogatták.

ANGLIA NEM AKARJA MEGAKADÁLYOZNI A SEMLEGES ÁLLAMOK KERESKEDELMÉT

Londonból jelentik: (Radiopress.) A Reuter ügynökség a propagandaminisztérium rádiófelhívását közli, amely a következőképpen hangzik:

amely szerint Anglia a semleges államok kereskedelmét meg akarja fojtani. Nagy-Britanniának ilyen céljai nincsenek és az angol kormánnyal hangsúlyozottan kijelentette, hogy mindent megtesz a semleges államok törvényes kereskedelmének megkönnyítésére. Semmi esetre sem kívánja a semleges államok közgazdaságát sérteni, mert azt kívánja, hogy a legbarátabb össze-kötetéseket tartsa ezekkel továbbra is. Semmi módon nem fogja megakadályozni ezen országoknak élelmiszerekkel és minden más cikkel való ellátását belföldi fogyasztásuk mértékéig. Anglia csak azt igyekszik megakadályozni, hogy olyan anyagok és cikkek behozatalát tegye lehetetlenné, amelyek alkalmasak a háború meg-hosszabbítására. Ezt a célt szolgálja a szeptember 13-iki nyilatkozat is, amely felszólította azokat a cikkeket, amelyek hadicsempészárúknak tekintendők és ezeknek Németországba való bevitelét előgördít majd akadályokat. Már eddig is nagymennyiségű ilyen cikkek Németországba való vitelét gátolta meg. A semleges országok közvéleménye megítélheti, vajjon melyik oldalon van a fenyegetés. Anglia és szövetségesei nyilván kijelentették, hogy az ilyen árukat szállító hajókat megvizsgálják, míg a németellen nyomban elsüllyesztéssel fenyegetőznek.

A DOMINIUMOK ÖNKÉNT TÁMOGATJAK ANGLIÁT

Az arabok

Londonból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség a propagandaiügyi minisztérium közleménye alapján jelenti, hogy német forrás szerint a arabok segítségével Anglia zsarolás és a megfélemlítés módszerével szerezte meg. A brit információs minisztérium rámutat arra, hogy az arabok részéről nap-nap után számos hűségnyilatkozat érkezik.

Dél-Afrika

Londonból írják: (Rador.) A délafrikai uniónak a háborúba való belépését teljes szabaddan határozták el anélkül, hogy bárki részéről nyomás gyakoroltak volna — jelentette ki Smutus tábornok-miniszterelnök, a délafrikai unió népéhez intézett felhívásában. A délnyugat-afrikai gyarmatok ellen irányuló német fenyegetésre, valamint az ottani nemzeti szocialista propagandára vonatkozólag Smutus tábornok ezeket mondotta:

— Érdeklünkben áll, hogy nem várjuk meg amíg ránk zudul a vihar. A délafrikai érdekek nem engedik meg, hogy Németország harc nélkül jusson olyan támaszpontokhoz, ahonnan békénket fenyegetheti. Legjobb barátunk, aki minden veszedelemben mellettünk állott, a brit birodalom éneke teljes támogatását élvezzi. Fejlődésünk és szabadságjogaink, valamint alkotmányunk megszerzésénél mindenből a brit birodalom támogatásával találkozunk. Nem voltunk kötelezve arra, hogy Anglia mellett háborúba lépjünk, de lelkiismeretünk és a nemzeti becsület követeli ezt úgy tölem mint népeimtől.

INDIA NEM HÁBORÚSKODIK

Kalkuttából jelentik: A hindu nemzeti kongresszus vezérő bizottsága a Gandhival folytatott többszöri tanácskozások után elhatározta, hogy felhívja az angol kormányt Anglia hadicéljainak világos meghatározására, különösen a demokrácia és az imperiumot illetően. A második kérdés, hogy mit tesz az angol kormány Indiáért, amely nem részese az egész háborúságnak.

SCALA

Megérkezett! Az idei szezon legnagyobb filmje!

GUNGA DIN

GARY GRANT, DOUGLAS FAIRBANKS világ-filmje. — E filmhez minden reklám felesleges, ezt mindenkinek meg kell nézni.

Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

Olaszország el fogja érni a célját

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Resta del Carlinio című politikai napilap Olaszország magatartásáról így ír: Az olasz politika semmit sem változott. Az, hogy Olaszország jelenleg tartózkodó magatartást tanúsít, az Olaszország európai feladataiból következik. Olaszország azért nem szállt bele a küzdelembe, mert

Mussolini mindig messzire lát és féltékenyen vigyáz az olasz nép vétéré és aranyára.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy Hitler Mussolinéhoz intézett üzenetében kijelentette, hogy a jelenlegi viszályhoz elegendőnek tartja Németország erőt.

Olaszország lábhoz tett fegyverrel vár, készen arra, hogy megvédelmezze eszményeit és érdekeit.

Az olasz erő hatalmas erő, amelyet akkor vetnek lába, amikor azt a Duce elhatározza.

A fasiszta Olaszország nem ismer külpolitikai keringőzést, hanem egyenesen halad előre céljai felé. Jól tudja, hogy a plutokrata és a totális államok örösváltásánál Róma is meg fogja kapni a méltó helyet. Emlékeztetni kell Mussolini ama kijelentésére, hogy

akármilyen is történjen, Olaszország el fogja érni céljait.

AZ OLASZ NAGYKÖVET VISSZAMENT BERLINBE

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Attolico berlini olasz nagykövet, aki szerdán Rómába utazott, visszatért Berlinbe. A kiszivárgott hírek szerint a nagykövet olaszországi útja, Olaszország semlegeségével és az ezzel kapcsolatos kérdésekkel állott összefüggésben. Attolico utazásának céljáról és eredményéről semmiféle hivatalos nyilatkozatot nem adtak ki.

AZ IREK SZABOTTALNAK?

Londonból jelentik: Három teherhajónak Irországból Anglia felé kellett volna elindulni élő állat-terhelésekkel. A hajók azonban nem indultak el, mert legénységük a súlyos veszélyekre való tekintettel száz százalékos fizetésemelést követelt. Az angolok erre mindhárom hajót megvásárolták és így most már nem lesz semmi akadály annak, hogy azokat utnak indítsák.

EVA CURIE FELHÍVÁSA A LENGYELEKHEZ

Párisból jelentik: (Rador.) Curie Eva asszony, a Nobel-díjjal kitüntetett kémikusnő, tegnap rádióbeszédet mondott, amelyet a lengyel néphez intézett és hősiességükre szólította fel őket, hangoztatva a lengyel és francia nép közötti, évszázadok óta fennálló szellemi közöségét.

A BREMEN OROSZ KIKÖTŐBE KERÜLT

Londonból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelenti: Az Ewening Standard szerint ha beigazolódik, hogy a Bremen óceánjáró útközben megváltoztatta nemzetiségét és olasz lofogót tűzött ki, hogy olasz kikötőbe eljusson, ki van téve annak a veszélynek, hogy mint hadizsákmányt, elkobozzák.

Washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok tengerészeti államtitkára közölte, hogy a Bremen német óceánjáró a Murmansk orosz sarki kikötőben vetett horgonyt.

FOLYIK AZ AMERIKAI SAJTÓPROPAGANDA A SEMLEGESSÉGI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRA

Newyorkból jelentik: (Rador.) A Newyork Times rendkívül éles bírálatban részesíti az Amerika elszigetelődését célzó irányzat érveit. A cikkíró megállapítja, hogy nem telet meg a valóságnak az az érvelés, mintha az Egyesült Államok nem térhetne vissza „Hagyományos semlegességi politikájának” felülvizsgálatára.

Washingtonból jelentik: (Dunaposta.) Hull külügyi államtitkár a sajtó képviselőinek a semlegességről a következőket mondta:

Az Egyesült Államok kormánya nem mondott le a semlegességnek, a nemzetközi jogban biztosított egyetlen jogáról sem, pillanatnyilag azonban belső törvényhozás útján bizonyos korlátozásoknak vetette alá a polgárságot. A korlátozás lényege az, hogy a polgárság nem gyakorolhat bizonyos előjogokat, amelyeket a nemzetközi jog szerint jogainak gyakorolni. Ilyen például a hadviselő államok hajóin való utazás joga, továbbá az, hogy hiteket nyújtsanak a hadviselő államok kormánynak. A kormány ragaszkodik a semlegességgel járó nemzetközi jogokhoz és minden intézkedést megtesz ami jogosnak és alkalmasnak látszik, ha bármely hadviselő fél megsértené a jogokat.

Lungulescu ítélőtáblai főelnök ünnepélyes keretek között elfoglalta hivatalát

Eskütétel a tábla és a törvényszék teljes ülésén

Lungulescu Ilie, a temesvári ítélőtábla új főelnöke, tegnap délelőtt ennek a magas igazságszolgáltatásnak ünnepélyes keretek között teljes ülésén foglalta el hivatalát.

Az ítélőtábla teljes ülését mint rangidős bíró, Lambrino Gheorghie táblabíró, a tábla büntető osztályának elnöke nyitotta meg és felkérte Lungulescu Ilie főelnököt a hivatalos eskü

LUNGULESCU ILIE
a temesvári ítélőtábla új főelnöke

letételére. Ennek megtörténte után Lambrino táblai tanácselnök meleg szavakkal üdvözölte az új főelnököt. Annak a reményének adott kifejezést, hogy

Lungulescu főelnök alatt az ítélőtábla működése az új kor és az új ütem szellemében fog véghezmenni.

Ezt a reményt alátámasztja az a körülmény is, hogy az ítélőtábla új főelnöke mint jogász, mint bíró és ügyész, eddig is kiváló munkát fejtett ki.

Goruneanu T. táblai főügyész az ügyészi kar nevében köszöntötte Lungulescu főelnököt. Megvan arra a teljes bizonyosság — mondotta —, hogy Lungulescu főelnök, aki negyvenégy esztendő fiatal férfiú, hála nagy képességeinek és kiváló tudásának,

mindenkor elsőrendűen teljesíteni fogja súlyos feladatait, amelyeket a hivatalos eskü letételével magára vállalt.

Rámutatott aztán arra, hogy Lungulescu Ilie főelnök tizenhárom jogi, vallási és bölcséleti irodalmi munkát alkotott, amelyek mind tág bepillantást engednek értékes egyéniségébe.

Brudariu Adrian képviselő, az ügyvédi kamara dékánja, annak a reményének adott kifejezést, hogy Lungulescu Ilie főelnöksége alatt a táblánál

a bírói kar és az ügyvédek között az együttműködés és összetartás mély és hathatós lesz.

Az ügyvédi kamara tagjai a táblabírók elé úgy akarnak járulni, mint fiúk az apák elé, akikkel

együtt és eredményesen kívánna dolgozni. A bírák és az ügyvédek ugyanegy arcvonal katonái, akik az igazság és a béke érdekében dolgoznak.

Lungulescu Ilie ítélőtáblai főelnök mondotta el azután gondolatokban gazdag, nagyhatású beszédét. Hálával emlékezett meg elsősorban azokról a felsőbb helyekről, amelyeknek bizalma folytán megisztelő új állásához jutott. Azután méltatta állásbeli elődeinek, Marta Alexandru dr. királyi helytartó és a semmítőszéki bíróság kinevezett Dumitrescu Emil érdemeit. Köszönetét tolmácsolta összes kartársainak, a bíráknak és ügyvédeknek, akik eddig munkájában támogatták és akiknek támogatását kéri jövőbeli működéséhez is. Az embert — mondotta — földi megkööttsége megakadályozza abban, hogy a tér és idő kötelein túl messzire haladjon előre, bármennyire is igyekszik erre gondolatával, szellemével. A jog őrzőjének a feladata azonban mindig abban gyökerezik és abban leli megindokolását, hogy a törvény segítségével — bárha az abszolút szemszögből nézve gyakran hiányos is — az abszolút igazság elérésére törekedjék. Azért tehát

az igazság több, mint a jog és azért a bíró működését mindenkor az abszolút igazságra való törekvő szellemének kell áthatnia.

A jog mindig csak valami reális, valami változtatható, az igazságnak azonban mindig a jog fölött kell állnia és azon kell lennie, hogy az örök igazság zászlaja az emberek fölött lebegjen.

Lungulescu Ilie táblai főelnöknek nagy tevékenységgel fogadott beszéde után a teljes ülés rövid szünetet tartott, majd következett Enescu Vlad, Poparlan Alexandru és Eniu Alexandru új ítélőtáblai bírák eskütétele.

A TÖRVÉNYSZÉKI FŐELNÖK ESKÜTÉTELE

Ugyancsak tegnap délután tartott teljes ülést a törvényszék is.

Deleanu Stefan, az új törvényszéki főelnök tette le ünnepi külsőségek között hivatalos esküjét és foglalta el hivatalát.

Letették továbbá hivatalos esküjüket a teljes ülés keretében Vioreanu Ion törvényszéki tanácselnök és Bottez A. törvényszéki bíró.

Az új törvényszéki főelnököt a bírói kar nevében Barbat N. tanácselnök, az ügyészek nevében Buzoianu főügyész, az igazságügyi tisztviselők nevében Stefan Cornel irodai főigazgató és az ügyvédi kamara nevében Brudariu Adrian képviselő, kamarai dékán üdvözölték.

UJ BÁR!
Ma, szombaton este megnyílik

a VICTORIA bár

Elsőrendű énekes zenekar, SITARIU primás vezetésével.
A régi idők kedvenc bárja!

A magyar kormány kisebbségi szerződési ajánlatot tett Romániának

Csáky István gróf magyar miniszter beszéde a külügyi bizottságban

Budapestről jelentik: A magyar képviselőnáz és a felsőház egyesített külügyi bizottságában Csáky István gróf külügyminiszter hosszabb expositio tartott Magyarország helyzetéről a nemzetközi politika mai viszonylatai között. Hangsúlyozta, hogy

a magyar kormány megőri higgadságát. Híven eddigi politikáinkhoz. — mondotta expositioja során — a morális erők jegyében igyekszünk arra, hogy megvédjük minden magyar nyugalomát. Bejelentette a magyar külügyminiszter, hogy

kisebbségi törvénytervezetet nyújtott át a magyar kormány a román kormánynak, mely konkrét javaslatokat tartalmaz.

— Románia kormánya nagyon jól tudja — mondotta Csáky gróf —, hogy nekünk nincsenek támadó szándékaink és

közös érdekünk az, hogy a felcsapott európai konfliktus a világon minél kisebb területre korlátoztassék.

A légkör megváltoztatásának szükséglete egy rugalmas kisebbségi szerződés és annak végrehajtása. A magyar kormány jószándékát azzal kívánja alátámasztani, hogy

ratifikálásra nyújtja be a parlamentnek a Gojdu-alapítvány ügyének rendezésére már létrejött román-magyar egyezményt.

A lengyel ipari központok és szenterületek a németek birtokába jutottak

Európa egyik leggazdagabb szenterülete felett uralkodnak most már a németek. Megbénulás veszélye fenyegeti a lengyel vasutakat

Az első napokban annyira változókéony német-lengyel arcvonal az utolsó negyvennyolc órában a sajtóban közölt vonalon állapodott meg, így hozzávetőlegesen meg lehet határozni azokat a területeket, amelyek már eddig német kézre kerültek. Pomeránia, Poznan, Lodz, Szilézia, Krakó vidékek és Bialistok, Varsó, valamint Kielce kerületének egyes részei

Lengyelország egész területének egyharmadát teszik ki.

Az elfoglalt területek igen nagy gazdasági jelentőséggel bírnak. Főképpen Krakó, Szilézia, Poznan, Pomeránia egyrésze, valamint a főváros körüli területeken találhatók

a lengyel nehézipari központok.

Gazdasági szempontból kétségkívül a legjelentősebbek Szilézia, Krakó Poznan, Varsó és Kielce. A Krakó körüli vidék

Európa egyik leggazdagabb szenterülete.

Ez teljes egészében a németek birtokában van. A szentartalmú vidék kiterjedése körülbelül 6000 négyzetkilométer és az ott található szentartalmú

az európai kőszéntartalmú százalékának felét meg.

A termelés szempontjából Lengyelország vetekedett Angliával és alig kevéssel maradt alul a német termelésnek. Olkusz, Bezina, Czeszochowa környékén vasérc található. Évenként körülbelül

500 ezer tonna vasércet és majdnem egymillió tonna acélt termeltek ki.

Ez a mennyiség nem bír nagy jelentőséggel, mert Lengyelország a saját termelése mellett behozatalra volt utalva.

Kőolaj főképpen a Dunajec és Cseremus között található, a román határ közelében. A petróleumtermelés meg sem közelíti a román kőolajtermelést. Ez a petróleumvidék még lengyel kézen van. Ebből megállapítható, hogy az ipari központok és a szenterületek jutottak a gyors tempóban előnyösül német csapatok birtokába. Ezek a vidékek a németek számára is nagy fontossággal bírnak, de még nagyobb volt a jelentőségük a lengyelek számára, akik

iparukat és ipari központjaikat teljes egészében elvesztették.

Ide tartoznak a fémipar, vasipar, vegyipar és textilipar. Néhány varsói, bialistoki, stanislawovi és leopoli kerület kivételével a lengyelek mindenhol kivonultak. Fémiparban a leggazdagabb vidékek a következők: Pomeránia, Poznan, Szilézia, Krakó, Kielce. A lodzi kerületben levő ipartelemek nem nagy fontosságúak. A felsorolt ipartelemek és vidékek ki tudták elégíteni Lengyelország szükségleteit és az innen származó termelést a hadiipar és a mezőgazdaság szolgálatába állították. Lodz környékén vannak a lengyel textilközponok, ugyancsak nagy gyárak vannak Kielce kerületben is. Ezek már német birtokban vannak. Ma úgy áll a helyzet, hogy

a lengyel textilipar négyötöde idegen kézen van.

A fent felsorolt vidékeken található ezenkívül a fakitermelő vállalatok, valamint az élelmiszeriparok.

Tekintve, hogy a német csapatok villámgyorsan foglalták el ezeket a területeket, a gyárak és üzemek nagyrésze kisebb-nagyobb javításokkal rövid időn belül üzembe helyezhetők. A legjelentősebb ipari központokon kívül nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy

Lengyelország vasúti hálózatának főbb vonalait szintén az ellenség kezébe kerültek.

A Varsó—Lodz—Pichovice és a Krakó—Lemberg—Pichovice nemzetközi vonalakon már nem közlekednek lengyel vonatok. Ugyancsak elvesztették a lengyelek a nagy forgalmú Poznan—Osztrów—Leka és az Osztrów—Lodz—Varsó vonalat is. Ezek a fő vasútvonalak Lengyelország nyugati részén vannak, míg a keleti vasúti hálózat ritkább és csupán a helyi forgalom szempontjából bírnak némi jelentőséggel. Tekintve azonban, hogy az előretörő német katonai egységek, repülőik, páncélos osztagok, tankok hadműveleteikben arra törekcsenek, hogy a még meglévő vasútvonalakat megsemmisítsék, Lengyelország vasúti forgalma nagy megpróbáltatások előtt áll.

Készül a vasut téli menetrendje

A nyári forgalom több vonatját már beszüntették — Lényegesebb változások nem lesznek a menetrendben

A nyári idő elmúltával csökken a vasutakon való utazás is és ennek következtében a vasúti vezérgazgatóság — miként más esztendőben — ez

idén is megszüntetett több vonatot,

amely a nyári hónapokban közlekedett. A Temesvár és Buziás közti vonalon megszűnik a reggel 8 óra 10 perckor Temesvárról induló és az este 8 óra 10 perckor Temesvárra érkező vonatpár. A Temesvár és Karánsebes közti viszonylatban megszűnik a reggel 4 óra 15 perckor Temesvárról induló és a délelőtt 12 óra 20 perckor Temesvárra érkező motorosok. A Temesvár és Turnu-Severin között járó személyszállító szerelvényeknél megszűnik a Temesvárról délután 5 óra és 33 perckor és az éjjel 11 óra 20 perckor induló, valamint a Temesvárra reggel 6 óra 18 perckor és este 10 óra 47 perckor érkező személyvonatok. Ezek a vonatbeszüntetések

ma, szeptember 16-án lépnek érvénybe. Egyébként a vasutgazgatóságon serényen folynak az előkészületek a téli menetrend megszerkesztésére. A menetrendi előadók most állítják össze tervezeteiket, amelyekkel a legközelebbi időben Bucuresztbe utaznak, ahol résztvesznek a vezérgazgatóságon tartandó menetrendi konferencián, amikor is végleg összeállítják a téli menetrendet. Értesülésünk szerint a téli menetrend — néhány megszüntetésre kerülő vonalpáron kívül —

nem sok változást mutat majd föl a nyári menetrenddel szemben.

A Temesvár és Bucureszt közötti, valamint a nemzetközi forgalomban megmarad a mostani rend. A vasut téli menetrendje az október 8-ról 9-re virradó éjszaka lép életbe.

Savonai kereskedő eredeti Lionardot talált a padláson

A nagyértékű képet az olasz államnak ajánlja fel

Rómából írják: Művészeti körök évtizedek óta lehetetlennek tartották, hogy Lionardo da Vinci esetje alól új képeket fedezzenek fel. Meg voltak róla győződve, hogy da Vinci „hagyatékát” keresztül-kassul átkutatták s így a lehetetlenséggel határos hogy egy új da Vinci-kép kerüljön felszínre.

Nos, ez az a lehetetlenség nemrég megtörtént. Carlo Noya savonai kereskedő régóta lelkes bámulója Lionardo da Vincinek. Amikor csak tehetett elment arra a kiállításra, amely összegyűjtötte Lionardo da Vinci képeit. A minap szintén elzarándokolt ide, hogy gyönyörködjék a remekművekben. Amikor hazament, a ház padlásán volt valami dolga és véletlenségből

egy poros, kopott kép került a kezébe.

A da Vinci-kiállításon nyert benyomás még annyira

elevenen élt benne, hogy a képre pillantva, így kiáltott fel:

— Ez nem lehet más, mint egy Lionardo da Vinci!

Persze, nem hitt a saját ítéletében, s ezért megkérte a római művészeti akadémia néhány szakértőjét: vizsgálják meg a képet. Ezek gondosan megvizsgálták és restaurálták a képet, aztán megállapították róla,

valódi Lionardo da Vinci.

A művész 1478-ban festette, s ezt a címet adta neki: „Madonna és a gyermek a maeskával”. Érdekes, hogy a da Vinci az emlékiratában megemlékezik erről a képről, de sehoh nem találta, a művészeti szakértők azt hitték, hogy ez a kép régóta megsemmisült. Carlo Noya elhatározta, hogy a képet felajánlja az olasz államnak.

A VILÁG

A COTE D'AZURI francia rádióállomás a Miazon című opera néhány taktusát használtva azonos jelűl. A francia zeneműkiadók egyesülete ezt szerzői jog megsértésének tekintette és pert indított a rádió ellen 10 ezer frank kártérítés iránt. Az államtanács ítélezzett végső fokon és csupán egy frank eszmei kártérítést ítélt meg.

AZ ÜDVHADSEREG most megválasztott utabornoka, George Carpenter, 87 éves. Tizenkilenc éves kora óta működik az Üdvhadsergben. Ausztráliai eredetű. Megválasztása után úgy nyilatkozott, hogy programja evangéliumi:

— Mint sok kellégám, én is ifjúkorom óta prédikálok. Az Üdvhadserg szociális munkája elválaszt hatatlanul össze van kötve szellemi küldetésével, de most nagyobb buzgalommal kell prédikálnunk, mint valaha.

Az új tábornok szeptember 2-án vette át ünneppélyesen hivatalát a nyugalmába vonult Evangélikus Booth-tól. Csak hat évig maradt hivatalban, mert az Üdvhadserg a 73-ik évben állapította meg a korhatárt.

AZ ANGOL takarékoságra jellemző három végrendelet, melyet a napokban avattak fel.

Richard Booker, egy külvárosi uccal kavéméző aki 65 éves korában halt meg, 18.000 font örökséget hagyott hátra. Élete végéig folytatta munkáját, mérte a kávét a külvárosi munkásoknak akkor is amikor tekintélyes vagyon gazdája volt.

Milliam Hickin mozdonyvezető 782 fontotl intézkedett végrendeletében. Ezt a szép összeget 4 fontos heti keresetéből takarította meg.

Thomas Smith vasúti felvigyázó 3040 fontot hagyott.

PAUL VALÉRY, a világhírű francia költő így mondta el a költészet titkát Alainnek, a kiváló filozófusnak:

— Ime, egy kis dohány, szólt, — elővéve a dohánytárcáját — ráhelyezem erre a papírra és szétzálalom; láthatja, nem is akarok cigarettát sodorni, de máris kész a cigaretta, magától alakult ki; és így keletkezik a vers is!

NEMRÉGIBEN halt meg Sydneyben Mary Ann Quintal asszony, aki a legendáshírű Bounty hadihajó zendülői egyikének volt a leszármazottja. A Bounty története kőismert, mert újabbban filmen is feldolgozták. A XVIII. századbeli angol hadihajó matrózai annyira elkeseredtek kapitányuk zsarnoksága miatt, hogy egy napon fellábadtak és a kapitányt a tisztekkel együtt egy törékeny csónakra téve, sorsukra bízta, maguk pedig a hajóval kőbortoltak a Déli tenger szigetei között, amíg egy olyan félreeső szigetre nem bukkantak, ahol biztonságban érezhették magukat. Pitcairn volt a neve a szigetnek, ahol megtelepedtek és ahol ma is élnek leszármazottaik. Quintal asszony, aki 78 évet élt, Norfolk szigetén született, az egykori zendülők leszármazottainak egy része később erre a szigetre költözött át. Férje szintén az egyik zendülőnek volt az unokája. Norfolk szigetéről ezeltől 80 éve került Sidneybe.

PÁRISBÓL JELENTIK: 1790. január 3-án egy kis vitorlás haladt a Szajján a könnyű reggeli ködben a tenger felé, amikor Vilbeneuve városkánál megdördültek a köztársasági csapatok tüzei és a hajó ágyugolyóktól találya elszállt. Nagy volt az öröm a köztársaságak táborában, mert a „Thélemeque”-ot süllyesztették el, amelyben királypártiak akartak külföldre menekülni. Örömiük csak akkor párologott el, amikor megtudták, hogy milyen hatalmas zsákmányt szalasztottak el a hajó elszüllyesztésével. A „Thélemeque” ugyanis rengeteg kincset szállított. A királyi család aranykincsének nagyrésze és több kolostor vagyona volt az elszüllyesztett hajón. A Szajna fenekén phénó kincsek értékét ma nyolcszázmillió frankra becsülik. Azóta többször megkísérelték a kincs felkutatását, de eredménytelenül. Most a legmodernebb technikai eszközökkel kezdték meg újra a kincskeresést a Szajna fenekén. Villeneuve közelében, ahol a hajóroncs fekvését gyanítják, buvárok szálltak le a folyam fenekére és egy hatalmas kotróhajó is odaérkezett, hogy a fenék egész iszapját felkutassa. A kotróhajó fedélzetén egy csendőrszisz és egy csendőrmester is tartózkodik, hogy a munkát ellenőrizze, mert a törvény értelmében a megtalált kincsek nyolcvan százalékka a francia államot illeti.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

A ROMÁN SAJTÓ TÜKRE

A többségi sajtó nap-nap után vezércikkben foglalkozik a nemzetközi helyzet alakulásával. Pamfil Seicaru a Curentulban nagyobb cikket szentel Róma szerepének, amelyet a béke közvetítése terén játszott és játszik még ma is.

Amikor majd ismeretessé válnak az 1939. évi július és augusztus hónapjának diplomáciai levezetései — írja a Curentul —, meghatározható lesz Olaszország azon törekvése, hogy megakadályozza a háborút. Ciano gróf olasz külügyminiszter utasításainak nem volt más célja, mint a béke megmentése. Mussolini szerepe ebben az időben döntő fontosságú. Az, akit legelőbbet rágalmaztak fardadhatatlannul dolgozott a béke megmentésén. Rómában még ma is reménykednek és dolgoznak, hogy megtalálják a megbékéléshez vezető utat. Az, hogy Olaszország nem vett részt a háború kitörésében és mai álláspontja, nem egyebek, mint folytatása annak a politikának, amelyet három hónappal ezelőtt kezelt meg az olasz nép vezére. 1921-ben Mussolini kijelentette, hogy Olaszország a Földközi tenger mentén a latin civilizáció bástyája. Olaszország a benemavatkozása biztosította a Földközi tenger nyugalmát és hogy ma a hajók nyugodtan bonnyolítatják le utjaikat, hogy a kikötőkben az élet nem változott, hogy a Balkánon nem pusztít a háború lémonja és végül, hogy nyugodtan utazhatunk Nagyváradtól Szófiaig, Konstantinápolytól Kairóig, mind-mind Olaszország magatartásának tudhatóra. Európának egyneked mentes a háború borzalmaival és amennyiben növekszik a semleges államok száma, annál hamarabb fejeződik be a jelenlegi fegyveres bonyodalom. Képzelnék csak el, ha Olaszország az első perctől beleavatkozott volna a háborúba, ez maga után vonta volna Törökország háborúba lépését és ezáltal a Balkánon háború dúlna. A nyugalom, amely Európának ebben a déleleleti sarkában van és amely a Földközi tengeren elálható kizárólag Olaszország magatartásának köszönhető. Olaszország semlegesége az emberiség segítségét jelenti. A sokat rágalmozott Olaszország és Mussolini nagy mértékben megkönnyítette sok állam részére, hogy távol maradhasson a háborútól. Európa egyharmadát megmentette a fegyveres bonyadalom pusztulásaitól és borzalmaival. Azonban ne higyük azt, Itália megmarad az egyszerű szemlélt álláspontján. Mussolini előre látja ennek a háborúnak következményét és azt az erőrestést, amelyet okoz. A romok közül az általános anarchia fejét látja felemelkedni, amely összerombol minden államformát. A Duce harca a béke megmentéséért nem egyéb, mint a civilizáció megmentése. Rómában nem mondták le a békéről. Itália magatartása pedig nem egyéb, mint a háború elleni küzdelem egyik szakasza. Küzdelem az ellen a háború ellen, amely mindent hozhat csak jót nem. Róma megvédelmezi Európa erkölcsi kincsét.

Az Universul Törökország magatartásával foglalkozik és többek között a következőket írja: — Refik Saydam török miniszterelnök hétfői beszédében meghatározta Törökország magatartását a jelenlegi nemzetközi helyzettel kapcsolatban. A miniszterelnök nyilatkozatában országának csak a hadviselő államokhoz és Szovjetországhoz való viszonyáról tett említést. Törökországnak a hadviselő államokhoz való viszonya minden zavarától mentes. Törökország és Németország között nincsenek politikai ellentétek, Lengyelországhoz való viszonya mindig barátságos volt. Annak ellenére, hogy Törökország Anglia és Franciaország szövetségese, mégis azt kívánja, hogy a háború ne terjedjen ki erre az országra. Habár a török miniszterelnök nyilatkozata nem volt kimondott semlegeségi nyilatkozat, ami összeférhetetlen lett volna az Angliával és Franciaországgal kötött kölcsönös segélynyújtási egyezményvel. Törökország mindaddig távoltartja magát a háborúba való beavatkozástól, amíg ez a fegyveres bonyodalom nem terjed túl a hadviselő felek országainak határain. A török köztársaság tehát kívül akar maradni a háborús bonyodalom, hogy ezáltal is hozzájáruljon annak lokalizálásához. Törökország a valóságban belemert abba, hogy hosszú lejárta kölcsönös segélynyújtási egyezményt kössön Nagy-Britanniával és Franciaországgal, de az erre vonatkozó tárgyalások ma is „a legbarátságosabb mederben” folynak. A török miniszterelnök Szovjetországra vonatkozó kijelentései és Saracoglu külügyminiszter közeli moszkvai látogatása hozzájárulnak Moszkva nemzetközi szerepének tisztázásához. A két ország közötti viszony mindenkor a legszívélyesebb volt. Ez a fekete-tengeri és a szorosokban való közös érdekekből ered. Az 1920 évi orosz-török egyezmény értelmében a két ország kormányja megállapodott abban, mindaddig nem kötnék megállapodásokat egy másik szomszédos országgal, amíg erre vonatkozóan kormányaik előzőleg nem tárgyalnak. Potemkin ankarai látogatása idején a török kormány tájékoztatta a szovjet-orosz kormányt a folyamatban levő tárgyalásokról, igaz, hogy

Hogyan készült London a háborúra

Ingyen osztogatták a lakosságnak a gázálarokat. — Előkészületek a főváros kiürítésére. — Egy iskola próbaköltöztetése

A Daily Chronicle, amelyet kíváncsian bön-gészek szeptember elsején jelent meg, pénteken. Két nappal később Chamberlain — vasárnap, szeptember 8-án — kijelentette, hogy Anglia Németországgal szemben hadban állónak tekinti magát. Szeptember 1-én azonban, amikor ezt a tekintélyes angol újságot nyomták, még béke volt. De hogy már nem lesz soká béke, sejteni lehetett. Mister Low, az angolok kedvelt politikai karikatúristája, megrajzolta Chamberlain miniszterelnököt, amint akatászkálva a hóna alatt és karján esernyőjével jön ki a miniszterelnöki palotából, előtte bekötött lábbal, kezében fonyadt olajággal, mankón bíceg a béke angyala.

Néztek csak, miket ír a Daily Chronicle? A minisztériumok ablakai egész éjjel világosak voltak. Kerékparon és autókban futórok jöttek mentek. A kormány úgy rendelkezett, hogy az államtitkárnak és a többi tisztviselőnek nem szabad távoznia a minisztériumok épületeiből. Diványokon, összetolt székeken, íróasztalokon, egymásra dobált szőnyegekben heverészték a magasrangú állami tisztviselőket. A folyosókon ott gubbasztottak a szolgák. Chamberlain néha átment magánlakoszájába, hogy megszorítsa a felesége kezét és hogy megnyugtassa: jól érzi magát.

Sokkal kevésbé volt fáradt és álmos, mint a nálánál harminc évvel fiatalabbik.

Egész éjjel tanácskozott munkatársaival. Augusztus 31-én — írja a lap, — minden londoni házban férfiák jelentek meg, akik bemutatták a magukkal hozott gázálarokat és a lakókat kioktatták annak használatára. Végül cédulákat osztogattak szét. A cédulákon címelek voltak. A szétosztó helyiségek címei, ahol a gázálarokat ingyen osztogatták. Szeptember 1-én London több millió lakossága megjelent a szétosztó helyeken és

mindenkinek átvette a maga gázálarát.

Sohol nem volt tolokadás. A londoni pályaudvarokon hosszú vonatok várakoznak. A város különböző részein autóbussok és autók sokasága áll készenlétben. Nem lehet tudni, mikor kerül sor London kiürítésére.

Rövid órák alatt három millió embert kell elszállítani.

A többiek ott maradnak, azoknak dolguk lesz. Mindazok, akik a főváros elhagyáni kívánják, ingyen utazhatnak kevésbé veszélyeztetett vidékekre. A rádió félóránként bementja, hogy aki utazni akar, öltözzék meleg ruhába, vigyen magával pokrócot és két napi élelmet. A menekülők lekászáról gondoskodnak.

Az összes ezzel járó költségeket az állam viseli. Megtartották az egyik londoni iskola próbaköltöztetését. Az iskolában százharmincöt, hat-tizen-négy éves gyermek van. Költöztetésüket tizenöt tanár és husz szobalány végezte. Az udvaron teherautók álltak. Ezekre első sorban felrakták a

százharmincöt gyermek százharmincöt kofferjét, mindegyiken a név. Autókra rakták a tánszereket, a felszerelést és a gyermekek ágyneműjét. A gyermekeket autóbussok és magánautók vitték Cumberlandba, ahová baj nélkül megérkeztek.

A százharmincöt gyermeket százharmincöt tányér forró leves, százharmincöt karaj kenyér, százharmincöt narancs és százharmincöt megvetett ágy várta.

Az összes londoni iskolák kiköltöztetése, ha arra szükség mutatkozik majd, mind ilyen pontosan van előre megszervezve. A mi pénzünkben ez legalább száz millió lebe kerül és azt mind az állam viseli.

A pincékben bombamentes fedezékeket építenek. Ezekbe nem hatolhat be a gáz sem. A Hyde-parkban és más nyilvános tereken árkokat ásnak. Százhatvanezer fogadott munkás végzi ezt. Az árkokat deszkával bélelik.

A felhasznált deszkamennyiség értéke egymillió font.

A fedezékek lejáratait, a bankok kirakatait, az élelmezési és közszükségleti cikkek kereskedéseinek bejáratait deszkából való előtetővel látták el. A tetőre mindenütt homokzsákok kerültek. Homokzsákokat cipeltek a házak tetejére is. A földalatti vasut szelöltető nyílásait vaslemezekkel zárták el. A lejáratokat kettős ajtókkal szerelték föl és a közönség csak két átmeneti kamrán keresztül jut le a földalatti vasut alagútjába. Jgy akadályozzák meg, hogy oda esetleg mérges gázok hatoljanak.

A kapuk alatt mentőállomások létesítettek. Tüzérséget állítanak fel az utcák kereszteződésénél. A mentők és tüzoltók mind gázálarcot viselnek már. Minden házon hirdetmény közli a lakosokkal, hol van a legközelebbi bombabiztos fedezék.

Londonban idegenek tömegesen keresik fel a hatóságokat és felajánlják önkéntes szolgálatukat az angol államnak. A válasz mindig ugyanaz:

— Köszönjük. Nincs szükség az ön munkájára. Állampolgáraink maguk végeznek el mindent.

A rádió még hírül adta azt is, hogy mi történ-jék a kanári madarakkal, a kutyákkal, macskákkal és egyéb háziállatokkal. A kutyákra nem szabad gázálarcot adni. — mondja a figyelmeztetés, — mert az álarc alatt fokozódik a nyálképződés és ettől a kutya nagyon szenved. Az állatokat lehetőleg vidékre kell küldeni. Ha azonban erre nincs mód, akkor el kell őket gyorsan és fájdalom nélküli módon pusztítani. A fedezékbe nem lehet az állatokat vinni, mert azok lélekzetvételükkel az emberek elől elvonják a levegőt.

A Daily Chronicle beszámol a kormány intézkedéseiről is, amelyekre a háború eshetőségével kapcsolatban tett.

Akkor még nem tudta senki, hogy két nap múlva ezek az intézkedések hatályba lépnek.

Andorás.

Gyilkolt, vagy nem!

Gribouille ismert regénye után, nagy művészekkel

MICHELE	MORGAN	RAIMU
Jean Worms	Gilbert Gill	Jeanette Prevost

Oroszország akkor, amikor megkötötte a német-orosz támadásbiztató egyezményt, nem vette tekintetbe ezt a kölcsönöségi elvet, ami aztán maga után vonta Saracoglu külügyminiszter moszkvai utazásának elhalasztását. Ez az utazás annál is inkább nagy jelentőséggel bír, mert megvilágítja a német-orosz megneemtámadási egyezmény eddig még ismeretlen pontjait.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Beethoven gyászindulója

Egy percre állj! Magadba szállj!
Mert nagy és szent a pillanat,
Melyben egy lélek megy, halad
Gondolatúton felfelé
Örökkévalóság elé...!
Halál ez már...?! hiszen még él...
De... útrakelni már nem fél...

Százsorosan álli itt,
Mire tanítja őt a Hit...
Még válni lassan mindattól,
Mí még miénk a világból...
Lazítani a szálakat
S amiből még öröm fakad,
Azt távolból nézni csupán.
Hisz, ki tudja, holnap talán
Összetör, le hull mint a bilincs,
Minden minek értéke nincs,
Ottan, ahol a kapúnál
A számvevő, a halál áll...!

S ó indul. Lépte vontatott,
— Az élet még hivatott... —
Hogy roskad lépte, mi csoda?
Emelt fővel ki megy oda,
Hol trónusán az Isten ül
S egy élet fölött törvényt ül...?
Törj hát elő, te könyvpatak,
Hisz zokogni, sirni szabad,
Annak, akit a nagy halál
Készületlenül nem talál.
Ki idején elfogadta.
Hogy számára nem volt soha
Az „életel” játék, öncél...
— Hisz az ember csak egyszer él —
S azért szenvedés, fájdalom,
Ugy tűnik néki... mint Jutalom!

Még meg-megáll... Még visszánéz,
Feléje nyúl kinyújtott kéz...
A visszamaradt életár
Kísértve mondja: Nem-e kár
A könnyü, játszi életért,
Mely téged soha el nem ért...?!
S hogy fájdalom volt koronád
Mit viseltél egy életen át?
Hogy „másoknak” daloltál csak,
Hogy felköltésd az „alvókat”,
Hogy lelkük ne mulassza el,
Ha számukra
Az Egeket nyitottad fel...?!
*
Nem! Nem! Ezért van, én ezért
Most nem rettegek semmiért,
Mint mások nem járdultak fel;
„Miért pazaroltam életem el!”
Himnuszot dalolva indultok,
Mert tudom, hogy csak így jutok
A csillaglétrán egyre fel,
Ha homlokomon „égi jel”,
Mit Isten keze irt oda:
„Te nem felejtél el soha,
Hogy örökké él a lélek,
Melynek nem „játék” az élet...!

Boldog, ki korán elkészül
Az útra, ahol egyedül
Csak ő s Isten találkozik!
Számára nem zord a halál,
Melléte mint jó anya áll
Csillagfényes mély éjszaka.
Amely álomba ringatja...
Angyalok kara énekel:

Boldog a hajnal, a reggel,
Melyen te szemed fénylőttél
S meglátd az Isten-arcot!
Sugárözön ölel körül,
Lelked ott örökkön örül,
Te ujjongva énekeled:
Mily csekély ár mindezekért
A szenvedéstei élet...

CSEERNY ROZSI.

1760. szeptember 16-án született Kultsár István író és szerkesztő, 1806-ban indította meg Hazai Tudósítások címen az első nagyobb magyar nyelvű újságot. Lapjában harcolt minden szépért és jóért. Foglalkozott nyelvészettel is és díjat tűzött ki nyelvelvzeti munkák irására.

1876. szeptember 16-án halt meg Kolozsvárott Mikó Imre gróf, akit Erdély Széchenyijének is neveznek. Igen sokat tett Erdély gazdasági és kulturális érdekében. Számos iskolát alapított. Ezek közül a legnevezetesebb a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium.

— **A magyar képviselőház ülése.** Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ma délelőtt tartotta meg új ülészakának első ülését, amelyen megválasztották a Ház tisztikarát. A két alelnök ismét vitéz Bobory György és Szenyey Merse Jenő lett. Rajtuk kívül hat jegyzőt választottak, majd Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter kisebb fontosságú javaslatot terjesztett elő és ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülést a jövő hét keddjén tartják.

— **Ejnek idején csak különleges engedéllyel tartózkodhatnak az uccán a máramaroszigeti járókelők.** Máramaroszigetről jelentik: A vármegyei prefektúra rendelete értelmében a határmenti községekben este 10 órától hajnalig tilos a közlekedés. Ezek a községek a következők: Huta, Kistécső, Szaplonca, Hosszuzmező, Szarvasz, Kabolapatak, Kabolacsárda, Tiszaveresmart, Karácsonyfalva, Nagyboeskö, Lonka és Visóvölgy. Egyidejűleg megtiltották, hogy Máramaroszigeten éjszaka feltizenkettő és hajnal között különleges engedély nélkül a város polgársága az uccákon tartózkodjék, vagy közlekedjék. Az éjszaka induló vonatokkal utazók előzetesen engedélyt kérhetnek, illetve kötelesek személyazonosságát igazolmányukat a rendőrségen láttatni. Falvakban a csendőrség ad ki éjszakai közlekedésre engedélyt.

— **Minden 16—55 év közötti szatmármegyei férfi és nő köteles kétnapi közmunkát teljesíteni.** Szatmárról jelentik: Coman Simion ezredes-prefektus elnökletével fontos közigazgatási értekezlet volt a vármegyei központban, melynek eredményeképpen számos közérdekű rendelkezés jelent meg. A fontosabb intézkedések a következők: A szatmári villamosmű utasítást kapott, hogy a közintézmények és magánosok részére rendeljen kék villanygöket. A falvakat riadójelző szirénákkal szerelik fel. A légvédelmi törvény értelmében Szatmármegye minden 15—65 év közötti férfi és nő lakosa kétnapi közmunkát köteles teljesíteni a légvédelmi fedezékek építésénél. Szigorú ellenőrzés indul a búzának a megállapított áron alóli vásárlásának megakadályozására. Elrendelte a prefektus, hogy a közhivatalokban a tisztviselők a hivatalos órán túl is dolgozzanak a katonai gyakorlaton levő munkaeorok pótlása céljából. Alól a tanítókat is bevonultak, ott a „lélész, vagy a község bármelyik értelmiségije tartja meg az iskolai előadást. Az őszi szántást és magvetést a behívott helyett az otthonmárodottak kötelesek elvégezni.

— **Közszó táviratokat kapott Calinescu Armand miniszterelnök.** Calinescu miniszterelnök az alábbi két táviratot kapta: „Egy svájci csoport, a melynek tagjai katonai szolgálat teljesítése végett visszaértek hazájukba, mely elismerését fejezi ki azért az őszinte vendégszeretetért, amelyet az ön szép országbán élvezett. Teljes szívünkkel kívánjuk, hogy a román nép mentesüljön minden megröbaltástól. Eljen II. Carol király, Románia és a román nép. Hummel Ottó.” A másik távirat szövege: „Több mint 5000 katolikus, románok, magyarok és szlovákok szeptember 8-án Szentjób községben búcsura jöttek Szuzmária tiszteletére és imádkoztak Kegyelmségedért, hogy sikerrel végezhesse be azt a nagy művet, amelyet az ország felemelésére indított. Iosif Pop.”

— **Gyorsított ütemben építik a Erassó—Galati közötti országot.** Giurescu Constantin, Alduna tartomány királyi helytartója hozzákezdett a Vallea Sari és Poiana Marului közötti utszakas második részének építéséhez. Ez az ut lesz hivatva Galati és Erassó között a forgalom lebonyolítására. Tekintettel az ut gazdasági, hadászati és nemzeti fontosságára, a királyi helytartó intézkedett, hogy az építést, a lehető leggyorsabb ütemben folytassák. Giurescu Constantin egyébként nagyfontosságú közigazgatási megbeszélésen vett részt ezzel kapcsolatban Ranicul Sarabtan.

— **Temesvári mérnök hirtelen megbetegedése.** Schmidt János temesvári mérnök pénteken este hirtelen megbetegedett. A negyvennégy éves mérnök, akinek felesége Pacha Agoston megyéspüspök unokahuga, a püspök több vendégével együtt a palota terraszán tartózkodott, amikor vacsora után, tárgyalás közben hirtelen rosszul lett. Az orvosi vizsgálat szerint egy vérsépg túltult az agyra és ez hűdést okozott. A beteg állapota komoly és hosszabb ápolást igényel.

— **Érdekes számok az amerikai légitforgalomról** Sehohsem dolgozik a légjárás olyan hatalmas számokkal, mint az Egyesült Államokban. Ime néhány adat az ország most megjelent 1938. évi polgári légitforgalmi statisztikájából: az ország légi vonalain 345 utasszállító repülőgép közlekedett. Ezek összesen 1.596.111 utast szállítottak és több mint 13 millió kilométeret tettek meg. A szállított légi gyors áru sulya körülbelül négy és egynevegyedmillió kilóra rugott. E teljesítmények fejében a gépek mintegy 172 millió liter benzint és több mint hárommillió liter kenőolajat fogyasztottak. 104.964 menetrendszerű repülésből 95.36 százalékat pontosan be is fejezték. A gépek 246.177 kilométeres óránkénti átlagsebességet fejtettek ki. Ezek a számok az előző esztendő eredményeihez képest igen nagy haladást jelentenek. Annak ellenére azonban, hogy most sokkal többben és sürűbben repünek, mint kevessele azelőtt, a balesetek száma rohamosan csökkent. 1930-hoz képest megötszöröződött a légitforgalom biztonsága. 1938-ban összesen 18.309 ember állott a légi közlekedési társaságok szolgálatában. Többek között 320 első- és 605 másodpilóta 310 légi kiszolgáló, 141 kiszolgálónő (stewardess) 3415 szerelő és 4724 irodai hivatalnok.

— **Románnyelvű előadás Kairóban.** A propagandai államtikárság védnöksége alatt Botez I. urnó a „Román lélekről és művészetéről” Kairóban előadást tart. A z előadást abból a célból rendezi a propagandai államtikárság, hogy Romániát az ország határain túl is megismerhessék.

— **A mehalai katolikus búcsu elmarad.** Vasárnap, e hó 17-re hirdette szokásos búcsuját a mehalai katolikus egyházközség. A búcsuinápség elmarad, azonban a templomban fényes szertartás közepette megy végebe az ünnep. A nagymisét délelőtt 10 órakor Wegling János apátkanonok mondja.

— **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Heinrich Erzsébet, Serbanescu Trifu, Gönner Brundhilda, Baltezanu Gizella, Csempesi Margit.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATA

Szombaton, szeptember 16-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszerár

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Major téren levő Meiszner gyógyszerár

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Caillag gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

Gyilkolt vagy nem!

A Corso mozi ujdonsága.

Szenzációs bűnügyi filmnek lesz ma bemutatója a Corso mozgóban. Címe: Gyilkolt vagy nem! Natalie Rougin szép orosz menekült lány bűnperét nagy érdeklődéssel várja Páris közönsége. Az a vád, hogy meggyilkolta szerelmét. Az eszüktek között van Morestan kereskedő is, aki társait meggyőzi, a vádolt ártatlanságáról. Később felveszi alkalmazottjának és családjának azt mondja, hogy régi barátjának leánya. Morestan fia, Claude azonban felismeri a bűnper hősnőjét és gyanuba fogja, hogy atyjával van viszonya. Morestan felesége is gyanakodni kezd, Claude pedig beleszeret a lányba, de vetélytársat kap huga vőlegénye személyében. A két vetélytárs később összevesz, Claude kidobja a házából a vőlegényt. Morestan most látja, hogy milyen bajokat idézett elő. Netalie el akarja hagyni a házat, de Claude is követni kész őt. Feltöri a pénztárt, hogy legyen miből szökniök. Az apa belép és mint minden rossz okozóját, egy szoborral leüti a leányt. Mire a leány magához tér, magbánta tettét és Claude felesége lesz Natalie. A végtelkéig érdekfeszítő film szerepeket egytől egyig a legkitűnőbb művészek játsszák.

M Ű S O R :

Szombat, szeptember 16.

Capitol: A dzsungel tragédiája II. rész. (angol film.)

Apollo: A dzsungel tragédiája I. rész. (angol film.)

Corso: Gyilkolt vagy nem! (francia film.)

Scala: Gunga Din (angol film.)

Hogyan dolgozik az angol titkos szolgálat?

Londonban már hosszabb idő óta játszanak egy filmet, amely az amerikai kémiszolgálat szervezetét akarja bemutatni és népszerűsíteni. Angliának nincs erre szüksége. Az ő titkos rendőrsége, valamint a külföldi kémeket megfigyelő „Secret Service” álbi-
lános népszerűségnek örvend. A „titkos szolgálat” nevéhez méltóan egészen zajtalanul működik. Jel-
mondata: Csak az a kém veszélyes, akit nem ismer-
rünk. Érdekesnek tartjuk, hogy néhány szóval vá-
zoljuk, hogyan dolgozik az „Secret Service”? Ha
a titkos szervezet megtudja, hogy valamelyik ide-
gen állam érdekében kémkedik: nem bántják. Hagy-
ják nyugodtan „dolgozni”. Így ismerik meg ösze-
kötéseit, megtudják, hogy milyen utakon érint-
kezik megbízóival és megfigyelik: mit akar ki-
kémelni? Amikor a kém már befejezte munkáját
és adataival megbízóhoz készül: akkor fogják le.
A titkos szolgálatnak három osztálya van. Az
egyik a katonai, a „Military Intelligence Depart-
ment” (vezetője H. R. Pownall tábornok). A má-
sodik a tengerészeti, a „Naval Intelligence” (H.
R. Godfrey ellentengernagy vezetése alatt) és vé-
gül az „Air Intelligence” (R. C. Buss kapitány pa-
rancsnoksága alatt). Ide tartozik még a világhírű
„Scotland Yard” százhatalva, külön e célra kiképzett
emberével. Van a titkos rendőrségnek még egy
igen nagy segítsége: a nők. A kémek teleplezésé-
ben és titkok kikémlelésében egyaránt egyszerű
eredményeket érnek el. A „Miss X” név alatt rej-
tőző kém például öt évig dolgozott rendkívüli sik-
kerrel. Természetesen az ilyen messze ágazó beren-
dezédek fenntartása rengeteg pénzt emészt fel.
A mostani költségvetésben évi 500.000 fontot szá-
vaztak meg erre a célra. A világháborúban Anglia
másfélmillió fontot költött a kémek teleplezésére és
az ellenkémizolásra.

— Egyiptomi lap cikke Románia fejlődéséről.
Az „Echos” című, Kairóban megjelenő francia nyelvű
lap legutóbbi száma hosszú cikket szentel a ro-
mán tengerészeti ismertetésének, abból az alkalom-
ból, hogy a „Mircea” iskolahajó nemrégien látoga-
tást tett Egyiptomban. A cikk a következőkkel
jelent meg: „Egy haladó nemzet” és többek között
beszél a római királyi II. Carol király ve-
zetése alatt fiatal és tevékeny erőkből álló kormány
vezeti és az ország minden téren olyan nagy fejlő-
désnek indult, hogy az egész világ érdeklődése jo-
gosan fordulhat Románia felé. Majd a cikk a ro-
mán történelmet ismerteti és foglalkozik Dobrud-
zával is, amely földterület végleg egyesítettnek
tekinti Romániával. Az egyiptomi lap a következő
megállapítással fejezi be érdekes cikkét: „A román
nép, ország határkövein egyezséget kötött, amelyet
vagy megszerez, vagy harcol és meghal érte”.

— Hadba vonult italmérők helyettesítése. A
pénzügyi szabályok szerint az italmérési jogot sze-
mélyesen kell gyakorolnia a jogosultnak, s titkos
bérbeadást kihágásnak tekintik, ha más személyt
találnak az italmérés gyakorlásában. A most folyó
katonai összpontosítások alatt azonban tömegesen
vonultak be az italmérők is, a forgalomnak és a
kincstárnak azonban egyformán érdeke, hogy za-
vartalanul tovább folyjék a kimérés. Ennélfogva
az italmérési monopol kereskedelmi vezetősége kör-
rendeletet adott ki az összes pénzügyi hatóságokhoz,
amelyben rendeli az italmérők helyettesítésének a
kérdéseit. E szerint a hadbavonult italmérők tekin-
tet nélkül arra, milyen természetű kimérési enge-
délyük van, helyettesíthetik magukat minden for-
maság nélkül házastársuk, rokonaik, tehát szüleik,
testvéreik, unokatestvéreik, nagybátyjaik és sógor-
aik által, vagy pedig e célra alkalmas tisztviselőjük
által. A helyettesek a jogosult nevében működnek,
annak neve alatt vásárolják és fizetik az árakat a
monopol üzemenél. A rendelet nyomtatékosan felhív-
ja a pénzügyi ellenőrző hatóságok és személyek fig-
yelmét arra, hogy tartózkodjanak a helyettesek
bármiféle zaklatásától, sikanizációjától, ne vegyenek
fel ilyen eseteknél kihágási jegyzőkönyveket, ame-
lyeket a felsőbb hatóság úgy sem fog jóvá hagyni,
hanem támogatással inkább utmutatásokkal és taná-
csokkal a helyettesítőket, hogy közelebbi intézkedéseiket
a törvénynek megfelelően végezhessék. Azok a pénz-
ügyi tisztok, akik a kimérők helyettesítői ellen ki-
hágási eljárást indítanak, azon vélelmre támasz-
kodva csupán, hogy az üzemből talált idegen bér-
lő és idegen jogon gyakorolt kimérést, ugyisint az
olyan tisztviselő is, akik a hadba vonult helyet-
tesének nem adják meg a kellő felvilágosításokat a
törvény betartására és esetleges kihágások elkerü-
lésére, a monopol törvényben írt szigorú büntetése
alá kerülnek. A pénzügyigazgatóságok felhívták
ezen rendelkezések végrehajtásának az ellenőrzé-
sére.

— Elmenekült a gázóli autóból. Ploestből jelen-
tik: Az elmúlt éjjel Bucov közelében súlyos közle-
kedési baleset történt. A 298. számú autóból elütött
egy kocsit, amelyben katonák ültek. Két katonát
súlyosan megsérült. A sofőr a baleset után az autóból
lépéssel előlta elmenekült.

Román telepesek számára kérik a Juhos-birtok egy részét

Bresztovác község küldöttsége a királyi helytartóságon

A Juhos-ügy, amely éveken keresztül foglal-
koztatta a temesvári és kolozsvári bíróságokat,
most egy külön vonatkozásban a királyi helytartó-
ság elé került. Marta Alexandru királyi helytartó
fogadta Bresztovác község küldöttségét, amelyet
Ioanovici Iuliu jegyző vezetett és amelynek Marches
Gheorghe községi bíró, András Victor lelkes és
több gazda voltak a tagjai. A küldöttség előadta,
hogy Juhos Erzsébetnek, néhai Juhos Gyula leányá-
nak, a községben nyolcszázhetvenöt hold földje
van, amely részint szántó, részint erdő. Mivel a bir-
tokot nem kezelte szakszerűen, a küldöttség kér-

te, hogy az állam vegye birtokába és juttassa azt
román telepeseknek. Előadta továbbá a küldöttség,
hogy Schimmerling Armin dr. temesvári ügyvéd-
nek, a Juhos-család volt ügyészének, Bresztovác
községben négyszáz holdnyi földje van, amelyre
vonatkozólag hasonló elbánsítást kérték.

A küldöttség szóbelileg előterjesztett kérelmét
terjedelmes emlékiratba foglaltan is átadta a ki-
rályi helytartónak. Marta Alexandru dr. királyi
helytartó megígérte, hogy az ügyet behatóan ta-
nulmányozza.

— Az állami sorsjáték harmadik osztályá-
nak nyeresményei. Egy milliót nyert a 27039,
100.000 leit a 28717, 48774, 62903, 70303,
74952 számok. Végződések: 42, 59, 62, 69, 82.
Melléksorsjegyek: 1.000.000 leit nyert a 895719,
100.000 leit a 250971, 355783, 356418, 421626,
456020, 508674, 637863, 642672, 661594 számok.
Végződések: 047, 135, 326, 378, 438, 458, 509,
581, 875, 947.

Városov Margit

október hó 1-én

testarányosító- és
ritmikus torna-
tanfolyamait

III., Strada Doja
19 sz. alatt újból
megkezd.

(—) Házasság. Fischer Margit és Koncz Bé-
la vasárnap, szeptember 17-én délután négy órakor
a IV. kerületi plébánia templomban tartják eskü-
vőjüket.

— Belgium védi a hadifoglyokat. Brüsszel-
ből jelentik: A belga kormány rendelkezést adott
ki, amelynek értelmében a közegészségügyi mi-
niszterium mellé különleges tájékoztató irodát
szerveznek a katonai és polgári foglyok helyzeté-
ről szóló értesülések beszerzésére és továbbtá-
sára. Másik rendelettel központi bizottságot lé-
tesítettek a hadifoglyok támogatása érdekében.

Angol lapok Teleki Pál gróf beszédéről

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Az angol
sajtó nagy terjedelemben foglalkozik Teleki Pál
gróf magyar miniszterelnök legutóbbi beszédé-
vel. A lapok nagy része ezt a címet adta a tu-
dósításnak: Béke a Dunamedencében. A Daily
Telegraph szerint a magyar miniszterelnök be-
széde az utóbbi idők magyar politikai területé-
nek legszerencsésebb kinyilatkoztatása. A beszéd
csupa nyugodt intézkedés és józanság.

(—) Orvosi hír. Dr. Hirsch Sándor bőrgyó-
gász, a nemi és húgyszervi betegségek szakorvo-
sa, ismét rendel. Aranyér és visszérkezelések.
Röntgen, rövidhullám. Boulevard Regele Ferdi-
nand, „Palace-ház”, I. emelet. Telefon: 24—26. sz.

— Amerikában megfigyelik az embereket.
Newyorkból jelentik: Fitzgerald, Newyork Queen
negyedének sheriffje, tizenkét tiszteletbeli she-
riffet nevezett ki, akiknek hivatása, hogy figye-
lemmel kísérjenek és közöljenek minden olyan
megnyilatkozást, amely véleményük szerint el-
lenkezik egy jó amerikai magatartásával. A tizen-
két sheriffnek kémelhárítás lesz a feladata
és az, hogy leleplezzék azokat, akik szabotá-
znak. Fitzgerald sheriff kijelentette, hogy a Roo-
sevelt elnöktől kapott utasítások alapján jár el,
miután az elnök ilyen eljárásra utasította a she-
riffeket és felszólította őket, hogy működjenek
közre a béke fenntartásában.

(—) Halálozások. Meghaltak: Christer István
ötvenhét éves földmives, Müller János hatvannégy
éves kőműves, Stierling Ödön születt Brebanek
Hilda hatvanhat éves.

(—) Józseffelvált. A Déli Hírlap egyik olvasó-
ja Szűz Mária nevében 100 leit adományozott a
légeztető Józseffelva újjáépítésére. Gyűjtésünk ezzel
68.851 lei. A gyűjtést folytatjuk és minden adó-
mányt nyugtázzunk.

— Kolostor épül Mária királyné emlékére.
Piatra Neamtól jelentik: Iorga Nicolae királyi
tanácsos kezdeményezésére a piatra-neami he-
gyekben, Bicansál, kolostort létesítenek Maria
anyakirályné örök emlékezetére, aki 1916-ban,
a háború idején itt lakott, amidőn résztvett a
románság minden fájdalmában és valóságos any-
ja volt minden sebesültnek. Tegnapi délelőtt Ior-
ga tanár Zigre Nicolae dr. vallás- és szépműve-
szetiügyi miniszter és Nae Ionescu államtitkár a helyi
hatóságok képviselőivel résztvett a szent
otthon alapkövetésénél. Több száz tájutos és a
környék lakosainak nagy tömege vett részt az
ünnepélyen. Az alapkövetésénél Iorga Nicolae,
Zigre Nicolae dr. és az egyház részéről Valeriu
Moglan beszéltek, kegyelettel áldozva néhai Ma-
ria királyné emlékének.

(—) Nagy adóeltérő a budapesti Est-lapok-
nál. Kinos pénzügyi botrány pattant ki Budape-
sten. A pénzügyi hatóságok a megtartott ellenőrzé-
sok megállapították, hogy az Est-lapoknál nagy
adóeltérő történt. A lapvállalatra hatszáz ezer
pengős bírságot vetettek ki és ennek az összegnek
a fedezésére lefoglalták a kiadóhivatal és a szer-
kesztőség berendezését. A lefoglalt iróasztalokat,
írógépeket, szekrényeket és foteleket már el is
szállították.

(—) Buzoianu főügyész előléptetése. Buzoianu
Alexandru, a temesvári törvényszék főügyésze,
megérdemelt előléptetésben részesült. A hivatalos
lapban királyi dekrétum jelent meg, amely kimond-
ja, hogy II. Carol király, öfelsége az igazságügyi-
miniszter előterjesztésére Buzoianu Alexandru fő-
ügyésznek a törvényszéki főnöki rangot adomá-
nyozta. Buzoianu főügyész, a kiváló jogász, minden
tekintetben kiérdemelte ezt a szép előléptést,
amely nagyszámú tisztelőit és barátait is őszinte
örömmel tölti el.

(—) Agyonvert hitelező. Mehidán Gaita Ion
ötven esztendősz gazda néhány hónap előtt nyole-
száz leit kölcsönzött Neagu Gheorghe napszámos-
nak. Neagu nem fizetett, amiért a hitelező és adós
között számos veszekedés folyt. A legutóbbi ta-
lálkozás alkalmával Neagu Gheorghe furkosbottal
addig verte Gaita Ion fejét, amíg az holtan össze-
esett. A gyilkos adóst letartóztatták.

Igazi jókedű és derű

az újjáalakított

PALACE-

kávéházban;

ahol minden este

Iuga Zs. Iosif

a bucaresti kir. akadémia első díjának
nyertese

HANGVERSENYEZ ZENEKARÁVAL

Abonyi Klára

előadóművész a legújabb dalokat énekli.
Csütörtök, szombat és vasárnap 5—7-ig
zenés uzsonnahangverseny

= KÖZGAZDASÁG =

Emelkedett az árpa, rozs és a bab ára

A buza árában nincsen lényeges emelkedés

A szeptember elején bekövetkezett világpolitikai események a romániai gabonapiacra igen kedvezőtlen hatást gyakoroltak. A forgalom máról holnapra megakadt, a kereslet pedig, főleg a külföld részéről, teljesen visszavonult. Az üzletlenség következménye az árak lassu lemorzsolódásában jutott kifejezésre.

A dunai kikötőkből érkező jelentések most arról számolnak be, hogy a gabonapiac pangása megszünt és a külföldi kereslet megélénkülése következtében a várva várt áremelkedési irányzat jutott előtérbe. Minden jel arra mutat, hogy a külföldi vételkedv a közeli hetekben még fokozódik és ennek arányában a romániai gabonáé is kialakulnak.

Az árpa ára, amely az utóbbi időben 57—58 kilós árut véve alapul, 5 százalékos idegen test beleszámlálásával 27.000 leire esett vagontételben a brailai tőzsén, a múlt hét szombatján 31.000 leire szilárdult. Most hétfőn az árpa ára kissé elnyúlt ugyan, de azután ismét visszanyerte szombati árát, sőt 31.250 leire áron is történtek kötések. Külföldi számlára Görögországnak és Máltának adtak el ro-

mániai árpát, néhány száz tonnás mennyiségben.

A rozs ára az utóbbi napokban 3000 lejfel emelkedett vagononként. Így a 70—71 kilós idei termés ára, amelyet az elmúlt héten 27—28 ezer lejjes áron adtak el a brailai gabonapiacra, jelenleg 31.000—31.500 lejjes áron cserél gazdát. Az eladók azonban tartózkodtak és az árak emelkedésére számítanak.

Hasonló a helyzet a babbal is. Míg például a dunai és moldovai babot az elmúlt héten 110.000 lejjes áron adtak el a dunai kikötőkben, addig az újabb árjelentések már 115.000 lejjes árakról számolnak be. Itt is a külföld részéről megélénkült kereslet játszott közre.

Kisebbségi áremelkedést tapasztalhatunk a borsónál is. A jó minőségű Victoria borsóért 78000 leit, a takarmány borsóért 65—67.000 leit fizetnek vagononként Brailában.

A buza árában jelentős változás ezzel szemben még nem következett be. A tengeri-árak is lényegében változatlanok. A napokban egy nagyobb mennyiségű basarabiai tengeri-tételt 43.750 leit fizettek vagononként.

Magasabb áron tettek előállatra vonatkozó ajánlatot a Németországba és Olaszországba exportálók

Az állatexportőrök szövetsége értesítette tag-szindikátusait, hogy Németország és Olaszország részéről fokozott érdeklődés nyilvánul meg az élőállatpiac iránt. Az élőállattenyésztés, amelyet a legutóbb Németországgal kötött egyezmény megállapította, már a közeljövőben teljes egészében leszállyaltatásra kerül és erre való tekintettel az illetékes német tényezők ajánlatot kértek további szállítmányokra. Hasonlóképpen ajánlatot kért, azonban kizárólag csak szarvasmarhákra, Olaszországba is. Mivel az utóbbi időben a belföldi piacon az élőállatárakban emelkedés állott be, az exportőrök előreláthatólag nem vállalhatják a régi árakon szállítást és kénytelenek lesznek a kért ajánlatot magasabb áron megtenni. A tulajdonképpeni tárgyalások a további kivitel lebonyolítására, illetve az árakra vonatkozóan értesülésünk szerint Németországgal szeptember 20-ika, míg Olaszországgal október elseje körül kezdődnek meg.

— A román-német gazdasági egyezmény alkalmazása. Ismeretes, hogy a román-német gazdasági egyezmény helyes alkalmazása végett időközönként megbeszélések történnek. Legközelebb német bizottság érkezik — az Argus jelentése szerint — Bucarestbe, amely az illetékesekkel az egyezménynek az őszi időnyre való alkalmazását fogja megtárgyalni.

— A só kicsinybeni ára. A nemzetgazdasági minisztérium a só kicsinybeni árát akként határozta meg, hogy a CAM, vagy a Nemzeti Szövetkezet árához kg-ként 2.70 járul. Ha a kicsinybeni elárusító székelyén nincsen vasuti állomás, akkor tonnánként és kilométerenként 25 leif fuvar ítható az árhoz.

— MEGKÖTÜTTÉK A ROMÁN-MAGYAR GAZDASÁGI EGYZMÉNYT. A román-magyar gazdasági és fizetési egyezményt tegnap este Budapesten aláírták. Az egyezmény 1940. májusáig szabályozza a két állam külkereskedelmi viszonyát. Mindkét oldalról érkező jelentés szerint a tárgyalások a leg-szívélyesebb keretek közt folytak le.

(=) Uj cégek Temesvárott. Temes tartomány cégengedélyezési bizottsága újabb a következő cégek működését engedélyezte: Fischhoff Mihály vendéglő, Regina Maria-ut. 7. Stulák Ferenc vegyeskereskedés Torac-uca 5. Barabás Arthur kúldőnévállalat, Praporgescu-uca. Brand Márkus termény- és lisztkereskedő Vacarescu-uca 37. Sterz Márton élőállat és sertésexport cég Olimp-uca 1. A letárgyalt 12 kérvény közül ötben kedvező, kettőben elutasító döntést hoztak, míg öt kérvény elintézését elhalasztották.

Hirdessen a Déli Hírlapban

Milyen csoportokba osztja a céheket az új tervezet?

Az új céhtörvényjavaslat, az ipari céheket a következő 12 csoportra osztja: 1. fémipar, 2. petróleumipar, 3. bányaiipar, 4. ruházati és textilipar, 5. erdőkiértelmezési és faipar, 6. lábbeli és bőripar, 7. élelmiszeripar, 8. építészeti ipar, 9. villamosipari ipar, 10. papíripar, 11. grafikai ipar, 12. szállítási ipar.

A kereskedelmi céhek 17 csoportra oszlanak, amelyek a következők: 1. bankkereskedelem, 2. biztosítás, 3. gabona, vetemény, takarmánykereskedelem, 4. élelmiszer-kereskedelem, 5. italmérés, 6. fűszer és csomagolóipari kereskedelem, 7. könyv és papírkereskedelem, 8. droguakereskedelem, 9. üveg és háztartási cikkek, 10. ezüst, ékszer és művészeti tárgyak, 11. villamosipari anyagok, 12. gépközi, kerékpár és alkatrészek, 13. vaskereskedelem, 14. építőanyagok, 15. fűrészelt áruk és faipari cikkek, 16. rovídárú-kereskedelem, 17. lábbeli és bőr-kereskedelem.

(=) A bányási gabonapiac helyzete a kínálat ellenére üzletlenség és csendes. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 leit, tengeri 440 leit, korpa 320 leit, új zab 400 leit, nuhar-mag 400 leit, tökmag 950 leit, káposztarepce 850 leit, lencse 600—700 leit, új takarmányárpa 350 leit, tavaszi árpa 430 leit százkilónként.

— Nem hagyják jóvá az új szövetkezetek alapszabályait. Az új szövetkezeti törvény értelmében az új szövetkezetek alakulásokat csak a Nemzeti Szövetkezeti Intézet, vagyis a bucarestii legfelsőbb szövetkezeti Központ hagyhatja jóvá. A bucarestii központ az újonnan alakított magyar szövetkezetek jóváhagyása elé súlyos akadályokat gördít. Gyakori, hogy egy-egy szövetkezet jóváhagyásához, dacára annak, hogy a szövetkezeti törvény 30 napos terminushoz futi azt, mégis hónapok keltenek. Udvarhely megyében Telekfalván például még f. év február havában tejszövetkezetet alakítottak az ottani kisgazdák, s a megalakított szövetkezet alapszabályait február hónap 21-én megküldték a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek jóváhagyás végett, de (dacára számtalan sürgetésnek) a jóváhagyás még mindezekig nem történt meg s a megalakult szövetkezet működését nem kezdhetette meg. Más esetben, így például Békényben szintén hónapokkal ezelőtt alakítottak a kisgazdák tejszövetkezetet, természetesen csak minimális tökével, mivel egy tejszövetkezet alakításához csak akkora tökére van szükség, hogy a kb. 30—50.000 leit értékű tejfeldolgozó gépeket beszerezhessek. Ennek dacára a Nemzeti Szövetkezeti Intézet a szövetkezetnek alapszabályait jóváhagyás nélkül visszaküldte, közölve, hogy csak abban az esetben hagyja jóvá azokat, ha megalakult szövetkezet kisgazdagjai 200.000 leies alaptőkét hoznak össze, s ebből 100.000 leit azonnal be is fizetnek. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet eme rendelkezése azért is különös, mert a szöv. törvény rendelkezése szerint 50 tag a 500 leies üzletrész lejegyzésével alakíthat szövetkezetet, tehát a visszatartás törvényellenesnek is minősíthető, de mindezekről eltekintve nincsen is szüksége egy kis tejszövetkezetnek 250.000 leies tökére akkor, amikor a működéséhez 50.000 leit bőségesen elég.

Lejárt a katonai illetékre vonatkozó vallomás beadásának határideje

A katonai adó vallomására adott határidő, pénteken, szeptember 15-én lejárt. A deklaráció beadását elmulasztókkal szemben kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel. Mint annak idején részletesen közöltük, a katonai szolgálat alól mentesek 7 százalék illetéket és évi 800 leif fix összeget tartoznak fizetni. Mentesek ez alól: az özvegy anyának egyetlen fia. Mentesek a 7 százalék jövedelmi adó alól azok, akik kiegészítőből élnek, akik katonai szolgálatuk alatt kizárólagos katonák lettek, akiknek évi jövedelme az 500 leif nem haladja meg (ezek évi 800 leif tartoznak fizetni). A katonai haladékok nyert diákok 20 leif tartoznak fizetni, amely összeg 800 leire szallítatik le, ha a szülők jövedelme az évi 5000 leif alul van. 800 leif fizetnek azok is, akik orvosi bizonyítvány alapján kaptak katonai haladékokat.

— Segít a helytartóság a szilvatermelőkön. Bánsági szilvatermés értékesítése körül támadt nehézségek elhárítása érdekében végre megtörtént az első lépések. Az idén tudvalevőleg rendkívül nagy mennyiségű szilva termelt a Bánságban, a termelés azonban képtelen a termést értékesíteni, a piaci árképzést pedig az akadályozza, hogy nem rendelkeznek megfelelő berendezéssel. A problémát a megyefőnök Temestartomány királyi székfőnöke terjesztette, aki előtt rámutattak arra, hogy az idén szilva nagy része kárba vész, mert a bizonytalan viszonyok következtében a kereskedők nem vásárolnak. Marta Alexandru dr. királyi helytartó értesítései szerint, segítségére sietett a súlyos helyzetben lévő bánsági szilvatermelőknek, amennyiben közbenjárt érdekükben a mezőgazdasági minisztérium illetékes hatóságainál. Felmerült az a terv, hogy amint az Erdély egyes vidékein történt, szeszjövődék végeztén hivatalos vásárlásokat és erre a célra a mezőgazdasági minisztérium nagyobb összeget bocsát rendelkezésre.

— A szövetkezetek az ifjúsáért. A magyar hitelszövetkezetek elmúlt iskolai év végén igen győrelmes mozgalmat indítottak a tanuló ifjúság iránt, amelynek a szövetkezeti mozgalomra való irányításának az érdekében. Több szövetkezet kulturális programmal a takarékbetét könyvecskéket osztotta ki a jóelméletű tanulóknak között jutalom gyanánt. A takarékbetét könyvecskéket egy kezdő ajándék összeggel lettek kitöltve, melyet aztán a tanuló saját betétjeikkel növelhetnek. Így a tanulóknak nemcsak a szövetkezettel jönnek kapcsolatba, de a takarékbetét szellemük is felbúv. A nagyszalontai hitelszövetkezet 38 takarékbetét könyvecskét osztott ki 3.800 leif értékben, a szatmárhelyi hitelszövetkezet 100 takarékbetét könyvet 3.000 leif értékben, az aradi „Önszervező” hitelszövetkezet 20 betéti könyvecskét 1.000 leif értékben, a csíktapolcai Hitelszövetkezet pedig 7 betéti könyvecskét 350 leif értékben. A hitelszövetkezetek ezt a mozgalmat a most megindult iskolaévben fokozottabban fogják ápni, mely mindenestül gyakorlatiasabb értékkel bír a szokásos jutalom könyvek ajándékozásánál.

Rádió

SZOMBAT, SZEPTEMBER 16.

Bucaresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Időjelzés. 12.03: Hangverseny. 13.40: Opera és operett lemezek. 14: Művészeti hírek. 14.10: Rádió újság. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Aktualitások. 18: Országzongorája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Előadás. 19.17: Hangverseny. 20: Előadás. 20.40: Román dalok. 21: Rádió posta. 21.15: Hanglemezek. 22: Rádió újság. 23: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angolnyelvű hírszolgálat.

Budapest I. (Rögzített állandó műsorszámok). 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. Utánérend. 11: Hírek. 1: Harangszó. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak, élelmiszerárak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.15: Hírek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 1.05: Hírek.

Budapest I. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mít nézünk meg? 13.10: Balalajka zene. 14.30: Szórázókató lemezek. 17.15: Móra Panka mesél. 18.1: Rádióposta. 18.40: Szalonzene. 19.45: Svájci művészete. Előadás. 20.25: Sándor Anna és Oláh Ferenc magyar nótákat énekel cigányzenekísérettel. 21.10: Galamb a kalitkában. Hangjáték két részben. 23: Kétségörös műsor. 24: Táncczene.

Budapest II. 20.30: Mezőgazdasági felőra. 21: Hírek. 21.20: Szimfonikus lemezek. 22.25: Időjárásjelentés.

SPORT

A Kinizsi-lisa vasárnapi mérkőzése délelőtt lesz

A Kinizsi-Iugosi Vulturii Textila mérkőzés lejátszását, amelyet vasárnap délután félöt órára hirdettek, a szövetség táviratilag letiltotta és kötelezte az egyesületet, hogy a B-liga bajnoki mérkőzést a Banatul-pályán délelőtt 11 órakor játssza le.

Sport-Foto-Optic
A legolcsóbb sportcikkek és azok javítása.
A. M. Mülley-nél
TIMIȘOARA
I, Strada Solderer 11. sz.

A semleges államok bejelentették, hogy résztvesznek az olimpián

A finn olimpiai bizottság körkérdezt intézett a semleges államokhoz, hogy amennyiben jövő év nyaráig nem fejeződnek be a háború, résztvesznek-e az olimpiai játékokon? A válaszok most érkeztek be: valamennyi semleges állam kifejezi reményét, hogy a háború addig befejeződik. Amennyiben akkor mégis háború lenne, akkor is résztvesznek az olimpián.

A finn olimpiai bizottság — amely eddig sem szüntette be a munkát — most elrendelte, hogy az olimpiai építkezések munkálatai a legnagyobb lendülettel folytatódnak.

Még érdekesebb a téli olimpia kérdése. Előbb úgy volt, hogy Finnország rendezi, majd Norvégia kapott rá megbízást. A norvégok lemondottak és a rendezést Svájc vállalta. Svájc is lemondotta és ekkor került Németországba, ismét Garmisch-Partenkirchenbe az olimpia. A téli olimpia viszontagsága azonban itt sem ért véget: most a háború miatt bizonytalanná vált a megtartása. A német olimpiai bizottság most kijelentette, hogy amennyiben a háború befejeződik, akkor megrendezi februárban a téli olimpiát, amelynek színhelyén az eddig dolgozott tízezer munkás egyelőre beszüntette a munkát. A németek egyébként bejelentették, hogy Helsinki akkor is elküldik versenyzőiket, ha a háború még tartana 1940. nyarán.

Huszonhárom sportoló, akiknek sikerült átuszniók a La Manche csatornát

A svéd sajtó Sally Bauer kisasszonyt ünnepli. Bauer kisasszonynak sikerült átusznia a La Manche csatornát! Ő a huszonharmadik, aki a francia és angol part között véghez tudta vinni ezt a halatlán erőfeszítést igénylő teljesítményt.

A csatorna-átuszók névsora ez: 1875. Webb kapitány angol, 21 óra 45 perc, 1911. Burgess angol 22 óra 35 perc, 1923. Sullivan USA 27 óra 25 perc, 1923. Tirabochi argentin 16 óra 33 perc, 1923. Tóth Károly amerikai magyar 16 óra 40 perc, 1926. Gert-rud Ederle USA 14 óra 31 perc, 1926. Corson Gade USA 15 óra 38 perc, 1926. Viarkötter német 12 óra 42 perc, 1926. Michel francia 11 óra 05 perc, 1926. Durham angol 13 óra 56 perc, 1926. Spacsek cseh 10 óra 45 perc (rekord), 1927. Temme angol 14 óra 29 perc, 1927. Gelitz német 15 óra 15 perc, 1927. Hill angol 15 óra 09 perc, 1928. Sharpe angol 15 óra 05 perc, 1928. Hawkes angol 19 óra 16 perc, 1928. Helmy egyiptomi 23 óra 46 perc, 1930. Duncan délafrikai 16 óra 15 perc, 1933. Lowry angol 15 óra 45 perc, 1934. Temme angol 15 óra 54 perc, 1934. Faber olasz 14 óra 40 perc, 1937. Blowe angol 13 óra 29 perc, 1939. Bauer svéd 15 óra 22 perc.

Temme az egyedüli, aki kétszer tudta átuszni a csatornát. Foglalkozása: uszómester. Ismert vízipóló játékos is volt. Ő volt most edzője Bauer kisasszonynak is. A csatorna-átuszók között egyébként összesen tíz nő volt!

Sporthírek mindenfelől

A Juventus hat játékost behívták katonai gyakorlatra. A Juventus nagyban készülődik az AMTE elleni mérkőzésre. A fővárosi csapatok nagyon jól tudják, hogy az aradi csapatot nem könnyű dolog kétvállra fektetni, éppen ezért fokozott szorgalommal készülődnek a piros-feketék elleni bajnoki mérkőzésre. A fővárosi csapat egyelőre zavarban van, mert nem kevesebb, mint hat játékos katonai gyakorlaton van. Palmer Nagyszébenben, Dragomirescu mint hadnagy Nagyváradon, Klein szintén Nagyváradon, Gorgorin Craiovan, Varjasi Aradon és Brandabura Bucuresztiben vonult be katonai szolgálatra. Marinescu Gabriel tábornok, a szövetség elnöke ígérte tett, hogy kieszközli a játékosoknak a mérkőzés idejére való szabadságolását, úgy, hogy a hat játékos szerepelni fog a vasárnapi mérkőzésen. A Juventus tehát a legelősebb együttessel vendégszerepel Aradon.

Tanzer Misi jelentkezett ezrednél. Tanzer Misi, a Ferencváros volt játékos, aki a Ripensiahoz kérte átigazoltatását, a napokban jelentkezett Bucuresztiben.

Szeptember 24-én bajnoki forduló bonyolítanak le. Tekintettel arra, hogy a szeptember 24-re tervezett propaganda mérkőzések elmaradnak, a szövetség úgy határozott, hogy ezen a napon nemzeti bajnoki forduló bonyolítanak le. Temesvárott a TMAC együttese az AMTE csapatát látja vendégül, Resicán az UDR—Rapid FC, Kolozsvárott a Victoria—Venus, Galatiban a Gloria CFR — Ripensia és Bucuresztiben az Unirea Tricolor — Karpat FC mérkőzéseket játsszák le.

Szétválasztják a profi és az amatőr labdarugó-sportot. A román labdarugó-sport legközelebb jelentős állomás elé érkezik: megtörténik a profik és amatőrök teljes szétválasztása. A szövetségben már el is készült a tervezet. Már valószínűleg ebben az évben megsemmisítik a kerületi csapatok és egyes játékosok közötti profi szerződéseket. A jövőben csak a nemzeti bajnokságban játszhatnak a profi játékosok. A szövetségben hamarosan működni kezd az amatőr bizottság, amely a szétválasztást lebonyolítja. Még két új bizottság alakul: a főiskolás labdarugás és az iskolai labdarugás bizottságát.

DÉLI HÍRLAP
Bucuresztiben
minden újjáglószkban
kapható
Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Mintegy félórában, öntudatlanul fordult hirtelen új barátjához.

— Welton... magával visz engem is?... Természetesen minden rám eső részt fedezek és...

Akart még valamit mondani, de az amerikai leintette és félbeszakította:

— Hogy viszem-e?... Ezer örömmel... szerződtem ugyan két spanyolt és egy amerikai, de nem érnek azok együttvéve annyit, mint egy jóbarát... Nagyon szívesen látom tehát, de igyekezzék haladéktalanul elkészülni, mert négy nap múlva indulunk.

Bármely órában készen vagyok!

— Annál jobb...

A két bajtárs erősen, férfiasan és szívélyesen kezelt szorított egymással, azután magasra emelték töltött poharukat és az expedíció sikerére ittak...

HETEDIK FEJEZET

Az első kiüzelem

Balami hercege, az öreg radzsa nem éppen a legjobb hangulatban járt föl és alá nagy dísztermében. Lilyan azokba a szobákba vezette, amelyeket lakosztályául kijelölt addig, amíg le nem csillapítja nagy érdeklődését és amikor beosztják a többi közé a hárembe. Maga pedig azon töprengett, milyen uton és módon tudná megnyerni kegyeit. Talán egy pár napig ne is zavarja, hagyja jó nyugton? Leheveredett arra a nagy és drága párnahalmorra, amely a szőnyegek közepén volt, pár percig gondolkodott, azután elmosolyodott. Mit is törje ilyeneken a fejét? Majd lesz, ahogy lesz, ha eljön az ideje. Van addig ezer más szórakozás, ha éppen akarja.

Tapsolt kezével.

Pár pillanat múlva a termet körülvevő függönyök mögött tizenöt-huszt fiatal nő szaladt a terembe. Hozzászaladtak, körülvették énekelve és táncolva, azután leheveredtek melléje és a szanaszét heverő többi párnára.

Az öreg elégedetten mosolygott.

— Igen, igen, drágaságaim, nagyon kedvegek vagytok, nagyon drágák, más mind a tíz körmével kapaszkodna utánatok, de... de egy kicsit már unlak benneteket.

Egyik a másik után bujt hozzá hízlelve. Egész kört képeztek körülötte és tetszeni akaró pillantásokkal ostromolták.

A radzsa egészen hátradőlt a párnákon és egy feltűnően karcsú, magas nőnek intett, aki egyik társnőjével a szőnyegek végén ült. Az intésre felemelkedtek, kissé eltávolodtak, a terem sarkába húzódtak és ott táncolni kezdtek. A radzsa nézte őket, figyelve táncukat, de unatkozott. Amikor a tánc véget ért, ismét parancsot adott nekik. A nők egy pillanat alatt elhagyták a termet és a függönyök hullámozva csapódtak le mögöttük.

Az öreg radzsa kedvetlenül, unottan, elégedetlenül feküdt a párnák között. Semmire sem vágott és mégis minden kellett volna neki. Valami hiányzott neki és mégis úgy érezte, mintha mindennel torkig volna. Ugyan mi történt, mi is van vele? — gondolkodott és gondolatai kacsán hirtelen a fehér nő, csodálatos fehér rabszolganője jutott az eszébe.

— Ez, ez az — állapította meg magában, — erre még volna kedvem, ez még érdekelne.

Mit csináljon? Hozassa mégis ide? Menjen hozzá? Tanácstalanul emelkedett fel párnái közül és idegesen járkált ismét a teremben, azután hirtelen oda lépett az egyik oldalfüggönyhöz, félrehajtotta és eltűnt mögötté...

Lilyan idegenül, félénken, kétségbeesetten nézett körül azokban a szobákban, amelyekbe vezették és amelyekről azt mondták, hogy külön az ő számára rendezték be azokat.

Gyönyörűen berendezett szobák voltak, azt meg kellett hagyni. A falak arany festésűek és virágokkal borítva, a padló csupa drága, puha szőnyeg, köröskörül párnák, alacsony puha karosszék, kis pamlaok és minden szobát exotikus illat töltötte be, valamilyen kábító, ismeretlen parfüm csodálatos illata.

Az egyik kis szoba egy budoár-féle volt, a melyben csak egy tarka lampionszerű kis lámpa

csüngött alá a mennyezetről és terjesztett halvány, derengő világosságot. A szoba telt volt zsufolva mindennel, amire egy nőnek szüksége van, amire csak vágyhat, amit csak szemé-szája kívánhat.

Lilyan azonban mindebből semmit sem látott, mintha nem lett volna ott, nem is nézett körül, másfelé jártak gondolatai, mással volt elfoglalva.

Az aranyrács ablak mellett állt és némán névedezett ki a városra, a város mellett elhúzódó folyóra. A nap már majdnem lement. Mint egy izzó, szintjászó tüzes üveggyöly állt még egy pillanatra a horizont szélén. Utolsó sugarai végigszaladtak a folyó, az Indus vizén, pár percre aranyban tündökölték a tohavömpölgő habok, amelyekből a visszaverődő fény, mint ezer és ezer gloria tört fölfelé a mozdulatlanul álló levegőbe.

Lassan áradatok lettek ezek a sugarak, elhalványodtak, elszíntelenedtek, a nap lecsuklott a horizont mögé és a tájra ráborult a forró, néma, titkosatos keleti éjszaka...

Lilyan szeméi könnyelábadtak, gyémántszerű cseppek hulltak, peregetek a halvány arcára. Ellenállhatatlan kényszerűt érzett, hogy jól kisírja magát, nem bírt már a felgyült kétségbeeséssel, keserűséggel. Rettenetesen kilátástalannak látta helyzetét és olyan egyedül, elhagyatottan érezte magát.

Jóformán nem is mert arra gondolni, mi lesz, mi történik vele.

— Ronald, Ronald... — tört ki belőle hirtelen egy elkéseredett sikoltás. — Oh... Ronald... — sugta újra könnyezve és sokáig sirt csendesen, testét még sokáig rázta a csendes zokogás.

Később azután megnyugodott. Hálás volt a gyorsnak, hogy legalább egyedül lehetett, mert mi lesz, ha ismét itt lesz, eljön és szerelmével üldözi az az öreg ember?...

Ösztönszerűleg körülnézett, nem talál-e valamit. Valamilyen fegyvert, vagy valamit, amit védelemül eszközül használhatna. De nem talált semmit és megborodott arra a gondolatra, mi lesz, ha egyedül fog szembeszállani azzal az öreg emberrel, ő a gyenge nő, akinek senkije nincsen, senki segítségére nem számíthat.

Elcsigvedve nézett a fémhályba, minden zajra, a legkisebb zörejre is ijedten rázkódott össze és félősen húzódtott az egyik sarokba.

(Folytatjuk)

LEGUJABB

Oroszország igényt fog tartani Lengyel-Ukrajnára és Fehér-Oroszországra

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli a Pravda lengyel ellenes cikkét és ahhoz magyarázatokat fűz. Megállapítja, hogy Szovjetország ezen állásfoglalása a londoni politikai és diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett és akik azt hitték, hogy a Szovjet nem fog törődni az ukránok és a fehér oroszok sorsával, ismét keserves csalódásban részesülnek. Az a mód, ahogyan a Német Távirati Iroda a Pravda cikkét beállítja és magyarázza, feltételezni engedi, hogy mihelyt a hadműveletek Lengyelországban bevégeződnek, Moszkva igényt fog tartani Ukrajnára és Fehér-Oroszországra.

Berlinbe érkezett megbízható hírek szerint a még meg nem szállott lengyel területeken a fehér-orosz és ukrán lakosság fellázadt és az utánpótlás nélkül bolygoló, széteszolt lengyel egységekkel szemben ellenségesen viselkedik.

Német tüzérségi tűz megakadályozta Saarbrücken bevételét

Párisból jelentik: (Dunaposta.) A Petit Parisien haditudósítója a nyugati frontról jelent, hogy a németek Saarbrücken mellett 36 óras zárótűzet adtak le a francia előnyomulás megakadályozására. A francia csapatok ezért a front egy másik szakaszán, a Mesel partján támadtak. Egy meglepő francia tanktámadás egy községet a franciák kezére juttatott.

Cseh kormány alakult Párisban

Párisból jelentik: (Dunaposta.) A Stefani iroda jelent: Illetékes forrásból származó hír szerint megalakult az ideiglenes cseh kormány. Páris és London állítólag megígérték, hogy elismerik ezt a kormányt.

„Treuga Dei“ a magyar politikai pártok között

Budapestről jelentik: Az „Új Nemzedék“ szerint Teleki Pál gróf miniszterelnök a jelenlegi külpolitikai helyzetre való tekintettel a csüttörtökön pártközi konferencián politikai Treuga Dei irányelveinek betartását kérte. Külpolitikai vonatkozásban a parlament valamennyi pártja

hozzájárult a kívánsághoz. Belpolitikai kérdésekben azonban a pártok vezetői előfeltételeket kívántak és háromórás tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy állandósítják a pártközi konferenciát.

Megalakul a német vezérválasztó tanács

Róinából jelentik: A Gazetta del Popolo baseli tudósítójának németországi értesülése szerint a közeli napokban megalakul a legfőbb német birodalmi szenátus, amelynek döntését Hitler arra az esetre jelentette be, ha ő, majd Göring és Hess a háború folyamán életét vesztené. A legfőbb birodalmi szenátus tagjai: 7 nemzeti szocialista, a haderő 7 vezető tagja és az ipari élet 8 vezetője.

Göring a keleti fronton

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) A vezér főha diszallásáról jelentik, hogy Göring tábornagy csüttörtökön újból felkereste Hitler kancellárt főhadiszállásán és jelentést tett neki az arconalon vég-

zet utazásáról. A tábornok különösen sokáig időzött az egyik nagy lőszergyárban, ahol a légi haderők számára bombákat állítanak elő. Gleiwitzban a tábornagot a lakosság lelkesen fogadta.

Ismét megnyiták a színházak Londonban

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Az angol fővárosban újból engedélyezték a színházak mozika megnyitását. A zárórást este 10 órában engedélyezték meg. A lapok úgy tudják, hogy a windsori herceg magas katonai beosztást fog kapni.

Motorizált hadsereggel nem lehet várost elfoglalni

Lublinból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelentése: Négy nap óta elkezdett kísérleteket tettek a német motoros divíziók, hogy Varsót elfoglalhassák. Most meggyőződést szereztek arról, hogy

modern nagy városokat nem lehet motorizált csapatokkal elfoglalni

gyalogosági és tüzérségi segítség nélkül. A Szlovákia kából benyomult motorizált és páncélos osztagok a San és Dnyeszter között állanak. Bajor és osztrák ujoncközből alkotott alpesi hadtest megjelenése elegendő bizonyítékul szolgál arra, hogy a németek előre megfontolt szándékkal támadtak Lengyelországra. Ez a haderő, amely a Sanon átkelve Jeroszlav környékén és délen a Sanok-Lasko vonalon áll, a lengyel ellenállásba ütközött és Galiczia fővárosa, Lemberg ellen akar felvonulni. Három napos offenzíva után a németek a Dnyeszter felső szakaszához érkeztek azzal a céllal, hogy Déllen a gyelországot elvágják a többi résztől. A jobb szárnyon a főerő észak és északkeleti irányban törekedik előre.

A Lemberg-elleni támadást a helyőrség a polgársággal együtt visszautasította.

A Bug felső folyamának irányában előretörő németek

komoly veszedelemet jelentenek a lengyel hadsereg szempontjából.

A legutóbbi jelentések szerint ez a hadsereg igyekszik a Bug vonalat áttörni. Északon a helyzet mássokkal kedvezőbb a lengyelek szempontjából.

A poseni hadosztály Varsót akarja felszabadítani

Párisból jelentik: (Radiopress.) A keleti arcvonalról Párisba érkezett jelentések szerint a lengyel hadsereg középső övezetében határozott javulást lehet megállapítani. A pomeráni és pozeni lengyel hadseregek, amelyekről a németek azt hitték, hogy bekerítették és szétválasztották őket, nem csupán helyreállították a összeköttetést, de újból támadásba mentek át és közeledve a lengyel csapatok zöméhez, amely továbbra is tartja a Bug és Visztula vonalát. Ezek a lengyel erők, amelyek nyugatról keletre a Posen-Putnov-Varsó vasutvonal mentén haladnak, heves támadást intéztek a Varsót fenyegető német csapatok szárnya ellen.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Viték-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (úgyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Wilhelm Mühle-u. 10. 1243

Bejárónő állást keres. V. Str. Meneleus 10. Kiricza. 1989

Fogtechnikus, 38 éves, csak operatívra állást keres. Írásbeli ajánlatok: Vegel, II. Str. Baader 9. 1322

Lakás

1 szobás modern garzonlakás, kis konyhával és modern 3 szobás lakás az I. kerületben kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 1321

Adás-vétel

Női télikabát, jókarban lévő, megvételre kerestetik. II., Str. Scolii 13. Gilde. 189

„Quo vadis Európa“ a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orich Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Férfi télikabát vasszürke kifogástalan állapotban jutányos áron eladó. IV. Str. Bolinteanu 14. ajtó 3. 2045

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle illom-kegymet, illom-tejeszappant és illom-pudert, három napon belül. Kapcsoló kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sasok“ az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.